

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, GEGUŽĖ – MAY 6, 2014 • Vol. CV Nr. 52 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 05-05-2014

ŠIAME NUMERYJE:

„Maironiukai“ sveikino mamas – 5 psl.

Lietuviškas kinas
New Yorke – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Madisonas ir Vilnius bendradarbiauja jau ketvirtį amžiaus

Gegužės 2–3 dienomis LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis Madisono, JAV Wisconsin valstijos sostinės, lietuvių kvietimu dalyvavo metinėje susigiminiavusių Vilniaus-Madisono miestų šventėje. 1989 metais tarp Vilniaus ir Madisono miestų pasirašyta sutartis padėjo pagrindus miestų bendradarbiavimui kultūros, verslo ir turizmo srityse.

Ypač aktyviai į susigiminiavusių JAV ir Lietuvos miestų veiklą įsitraukė Wisconsin lietuviai, kurie suteikė daug paramos atsikuriančiai Lietuvos valstybei.

Šios sukakties minėjime Ž. Pavilionis ragino Wisconsin lietuvius toliau padėti stiprinti Lietuvą.

„Iškovotos laisvės negalima priimti kaip duotybės, tuo labiau, kad regione kyla vis didesnės grėsmės laisvų tautų saugumui“, – sakė ambasadorius.

Ž. Pavilionis taip pat apsilankė senajame Madisono universitete, kuriame skaitė paskaitą Europos Sąjunga besidomintiems studentams bei vietos bendruomenės nariams apie Lietuvos pasiekimus, ateities tikslus.

Ambasadorius susitiko ir su Madisono Žemės ūkio ir prekybos sekretoriumi Ben Bracel bei Ma-

Žygimantas Pavilionis (k.) su ilgamečiu Lietuvos laisvės rėmėju prof. Alfredu Senu (v.) bei Madisono gyvenančiu prezidento Aleksandro Stulginskio anūku dr. Jonu Juozevičiumi.

disono Komercijos rūmų ir pagrindinių verslo asociacijų vadovais aptarti verslo ryšių tarp Lietuvos ir Wisconsin valstijos plėtrą.

Wisconsinas laikomas JAV pieno pramonės, sūrių sostine – čia rengiamos pasaulinės mugės sutraukia šimtus įvairių pasaulio gamintojų, kartu

siekiančių išplėsti ir savo produkcijos eksportą JAV.

Ambasadorius Ž. Pavilionis pranešė vietos lietuviams, kad šiais metais Wisconsin bus atidarytas pirmasis Lietuvos garbės konsulas.

LR ambasados JAV info ir nuotr.

Jono Kuprio nuotraukos

Lietuvos Vyčiai Čikagoje paminėjo veiklos šimtmetį

Šv. Kazimiero kapinėse pašventintas paminklas Šiluvos Marijai

VIDA KUPRYTĖ

Lietuvos Vyčiai, švenčiantys 100 metų veiklos sukaktį, paženklino savo garbingą jubiliejų Šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje pastatydami paminklą Šiluvos Marijai. Sekmadienį, gegužės 4 d. apie 100 žmonių susirinko pašventinti paminklą. Tarp jų buvo Lietuvos Vyčių vyr. tarybos nariai su pirmininke Regina Juškaite-Švobiene priešakyje, kurie šį savaitgalį posėdžiavo Čikagoje. Šventėje dalyvavo ir Seselės kazimierietės, Čikagos Vyčiai bei vietiniai lietuviai. Apeigoms vadovavo Vidurio Amerikos Vyčių dvasios vadas ir pamaldumo Šiluvos Marijai puoselėtojas kun. Anthony Markus. – 4 psl.

Motina negirdi šokių muzikos, kai vaikas verkia. – Vokiečių priežodis

IŠ REDAKCIJOS

„Argi čia gyvenimas?“

Vitalius Zaikauskas

Prisimenu, kai dar neatkūrus Lietuvos nepriklausomybės, visi taip nekantravome – kokia gi čia bus mūsų ateitis. Vienas kitas politologas, vienas kitas vos apsiplunksnavęs naujasis politikas ėmė pranašauti: pamatysite, kad už 25–30 metų mes būsimė Europos Sąjungos bendrijoje. Kitas šį įvykį atidėjo dar tolimesniems laikams. Rodės, nepasiekiamo svajonė, daug kas sakė: aš jau nebesulaukiu...

Tačiau Dievas klausė šitų aimanų ir šelmiškai kikenė į kumštuką... Viskas įvyko dvigubai greičiau – reikėjo lukterėti devynerius metus. Ir štai jau dešimtmetis mes esame pilnateisiai Europos bendrijos nariai. Visos „pranašystės“ nuėjo šuniui ant uodegos.

O kiek buvo rietenų prieš referendumą, kuriame reikėjo tarti „taip“ arba „ne“ įstojimui į ES. Kiek buvo purkštavimų, jog Lietuvos, jeigu įstos, laukia ne gyvenimas, o tikra pekla – pirmiausiai neteksime savo identiteto, lietuvių kalbos, savo šimtmečių senumo pačių gražiausių papročių, būsimė priversti laužyti liežuvį visokiomis, mūsų liežuviams nepritaikytomis šnekėmis, Briuselio valdinkai čiulps mūsų valstietišką kraują iki paties paskutinio lašo. Žodžiu, visur – bet tik ne į šitą Europą. Vos išsiplėšėme iš vienos sąjungos, dabar patys sau neriamės kilpą ant savo liauno kaklo ir veržte veržiamės į kitą – dar žiauresnę, kurioje su mumis, mažuliais, tikrai niekas nesiskaitys, ištirpsime „tautų katilė“, o vietoje mūsų tautinio kostiumo būsimė priversti dėvėti škotų kilta, švedišką kepuraitę ir t. t.

Visgi referendume tauta buvo išmintingesnė už tuos „mokslinčius“ – tarė „taip“ išiliejimui į Europą, sugrįžimui į civilizuoto pasaulio istoriją.

Kvailų kalbų pasigirsta ir dabar. Praėjusią žiemą troleibuse mačiau tokį vaizdelį: sėdi gerai imtusi pagyvenusi moteriškė, įsisupusi į prabangius kailinius, įsikniaubusi į apšalusį langą. Ant jos kiekvieno riebaus piršto po storą, sunkų auksinį žiedą. „Tikriausiai sovietinių laikų pardavėja, nuo kurios nuotaikos priklausė, ar parduos ji geresnės dešros ar ne, jeigu nesi jos geras pažįstamas“, – pamaniau. Kaip tik tada prie jos prisėdė, kaip tuojau pat paaiškėjo – jos pažįstama, kita moterėlė ir užveda kalbą: „Tai kaip gyvenimas?“ Toji oriai pa-

suka galvą ir tingiai atsako, nenuleisdama akių nuo savo žieduotų pirštų: „Argi čia gyvenimas?“

Ir šita poniutė ramia širdimi važiuoja gatvėmis, išasfaltuotomis už Europos bendrijos lėšas, vaikštinėja parkais, sutvarkytas už europietiškus milijonus, jos vaikai be jokių vizų nevaržomai važinėja iš vienos šalies į kitą, jos anūikai studijuoja nemokamuose pačiuose geriausiuose Europos universitetuose, ūkininkaujantys kaime jos giminaičiai kasmet gauna nemenkas išmokas už dirbamą žemę...

Ir viso to maža?

Žinoma, už tai, kad gauni, reikia ir duoti. Kartais labai knieti paburnoti prieš duodančią ranką, norisi įkasti jai. Žinoma, nesmagu matyti Europos nuolankų keliaklupsčiavimą prieš Rusiją ir nestojant tvirtai ginti Ukrainos, nesmagiai nuteikia Prancūzijos muziejuose paveikslas „Kristaus kančia“ pavadinimo pakeitimas į „Kenčiančio vyro portretą“. Mat, tai galėtų nepatikti musulmui...

Bet baisu prisiminti patamsyje vakarais skendincias miestų gatves, bespalvius miestus ir miestelius, uostyti rusiškų žiguliukų uždūmytą orą, skristi lėktuvu iš Vilniaus viena vienintele kryptimi – tik į Maskvą, nesijausti savo gatvėse šeiminku, ir nesibaiminti, kad, užėjus į kokią įstaigą ir pasisveikinus lietuviškai, nebus atrėžta: „so mnoj govorite na normalnom jazyke“ (kalbėkite su manim normalia kalba)...

Su Dešimtmečiu!

Motinos diena ... vėl

Dovilė Zduoba

Kiekvienais metais pirmąjį gegužės sekmadienį lietuviai švenčia Motinos dieną. (Australijoje ir Amerikoje – antrąjį sekmadienį.) Vaikai išbando savo sugebėjimus pagaminti mamytėms pusryčius, palikdami trupinių takus ir kavos balas virtuvėje. Jie priskina puokštes saulėtų piešių, kurios pradžiugina gavėjas daugiau nei kokios šiltnamyje išaugintos orchidėjos. Restoranai užsakyti jau savaitėmis iš anksto ir dabar pilni šeimų su garbės vietoje sėdinčiomis sidabru pražilusiomis matronomis – motinomis ir senelėmis. Gėlininkai išparduoda slėnius gėlių. Kalnai atvirukų, puoštų drugeliais, kūdikėliais, meilės ir dėkingumo žodžiais, kurie sveikina moteris, kurios turėjo galimybę ir patirtį sulaukti vaikų.

Moteriškas auklėjimas jau švenčiamas per šimtmečius įvairiais būdais. Pirmiausia modernios Motinos dienos populiarumas pasireiškė Amerikoje 1870 m., kada Julia Ward Howe bandė suvienyti visas krašto motinas pasipriešinti karui. Tada 1914 metais Anna Jarvis pastangų dėka, prezidentas

Woodrow Wilson pasirašė bendrą rezoliuciją, nurodančią antrąjį gegužės sekmadienį minėti Motinos dieną. Ironiška, kad Anna Jarvis, kuri žinoma kaip „Motinos dienos Motina“, pati niekada neturėjo vaikų.

Yra visokių mamos rūšių: biologinės motinos, įmotintos motinos, pamotės. Jos visos nusipelno pagarbos už darbą. Visos mano draugės, turinčios vaikų tikina mane, kad tai yra „sunkiausias, bet geriausias ir prasmingiausias darbas pasaulyje!“, nors ir nelengvas. Manau, kad Motinos dienos mintis ir tikslas yra labai tinkamas. Juk motinos formuoja vaikus, auklėja juos, kad išaugintų gerus ir dorus žmones. Tai labai svarbus darbas.

Tačiau būdama motina esi automatiškai įrašyta į išskirtinių klubų įvairovę. Štai „Gimdymo kančių klubas“, panašus į VFW, bet kurių narių istorijos priverstų net veteranus krūpčioti ir pasibaisėti. „Darželio komanda“, kur vaikus turinčios moterys gali bendrauti su kitomis moterimis, kurios panašiai domisi vystyklais ir vaikų pirmai-

siais žingsniais, gatvės pilnos „Baby on Board“ brigadų ir „My Family“ būrių (automobilio lango lipinukai, vaizduojantys kiekvieną šeimos narį pagal jo būdą). Televizijoje susijaudinusios motinos šluosto ašaras, aiškindamos, kodėl joms būtina laimėti šį (statymo, siuvimo, kepimo, ir t. t.) konkursą – dėl savo vaikų! Tėvų komitetai, valstybinės paramos šeimoms, o aukščiausiai privilegijuota narystė – tai „Išminties forume“, kurio epigrafas yra: „Jei nesi motina – nesupranti“.

Motinos gali laisvai lankytis vaikų aikštelėse, stebėti ir džiaugtis vaikais, kurie žaidžia ir voliojasi kaip kačiukai šieno kupetoje. Bet į žmones be vaikų žiūrима įtartina. Štai gal ne visai tikslus palyginimas, bet panašus. Man sėdint šunų parke vieno šunelio „mama“ linksmai paklausė, „O kuris tavo?“ Atsakiau, kad šuns neturiu, ir staiga pati pasijutau ne kaip, lyg turėčiau aiškintis, kodėl aš ten dykinėju. „Juk myliu gyvulius, tik norėjau pažiūrėti,

Nukelta į 6 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr. redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

UŽ KĄ BALSUOTI?

Naglis Puteikis (gimęs 1964 m.) – istorikas, Lietuvos ir Klaipėdos miesto savivaldybės politinis bei visuomenės veikėjas.

1982 m. baigė vidurinę mokyklą Vilniuje. Baigė Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą. Studijų metais pašauktas į sovietų armiją ir pasiūstas į Afganistaną. Grįžęs po armijos ir studijuodamas pradėjo dirbti Istorijos ir kultūros paminklų apsaugos inspekcijos vyresniuoju archeologu.

1990 m. po Kovo 11-osios paskirtas kultūros paveldo inspekcijos generaliniu direktoriumi, vėliau dirbo Valstybinėje paminklo saugos komisijoje, Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriumi, kultūros viceministru.

1997 m. išrinktas į Seimą. Pasibaigus kadencijai paskirtas „Klaipėdos laivų remontas“ direktoriumi. Nuo 2006 m. – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinio padalinio vedėjas. 2011 m. vėl išrinktas Seimo nariu.

Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos Klaipėdos miesto skyriaus pirmininkas nuo 2005 iki 2011 m. 2007–2011 m. ir 2011 m. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys. 2014 m. vasario 16 d. paskelbė apie savo išstojimą iš TS-LKD partijos.

Klaipėdos Afganistano karo veteranų organizacijos „Miražas“ narys.

Daugiau apie kandidatą ir jo rinkimų programą žiūrėkite: <http://puteikis.lt>

Artūras Zuokas (gimęs 1968 m.) – žurnalistas, verslininkas, Lietuvos ir Vilniaus miesto savivaldybės politinis bei visuomenės veikėjas, Vilniaus meru išrinktas jau trečią kadenciją.

Baigė Jonavos profesinę technikos mokyklą, elektros įrenginių priežiūros šaltkalvis. Vilniaus universitete baigė žurnalistiką. Skandalingo mėnesinio leidinio „Homo sovieticus“ leidėjas ir redaktorius, kuriame pagrindine žurnaliste buvo itin prieštaringai vertinama Auksė Aukštikalnienė. Vėliau nepriklausomas žurnalistas. Karo korespondentas Irake, Irane, Azerbaidžane, Gruzijoje ir Osetijoje.

Lietuvos Respublikos prezidento V. Adamkaus rinkimų štabo narys, Lietuvos liberalų sąjungos vicepirmininkas. Nuo 2010 m. visuomeninio judėjimo „TAIP“ (Tėvynės atgimimas ir perspektyva) pirmininkas.

Vilniaus meras. Teistas 2008 m. A. Zuokas pripažintas kaltu dėl bandymo pirkti buvusį sostinės tarybos narį Vilman-

tą Drėmą. Jam skirta 13 tūkst. litų bauda.

2004 m. buvo išrinktas į LR Seimą, bet atsisakė mandato. 2008–2009 m. (atsistatydino) Seimo narys.

2011 m. Originali A. Zuoko kova su ne vietoje pastatytais automobiliais Bostone buvo apdovanota „Ig Nobel“ apdovanojimu „už atradimus, kurie iš pradžių sukelia juoką, o po to priverčia susimąstyti“.

2011 m. rudenį A. Zuokas pasiūlė praplėsti Lietuvos teritoriją, įsigyjant vieną iš Graikijos salų. Verslininkų lėšomis įsigyta sala galėtų tapti 22-ąja Vilniaus seniūnija, pavadinta Dausuva. Saloje būtų įsikūręs Lietuvos turistinis centras, muziejai, teatrai, spa centrai ir kita. Sala galėtų tapti lietuvių atostogų vieta bei puikia Lietuvos reklama užsienyje.

A. Zuokas apkaltino šmeižtu Seimo narį Kęstutį Masiulį. Kaltinime teigė, kad Masiulis sugalvojo „abonento“ pravardę, kuri žiniasklaidoje imta tapatinti su Zuoku.

Daugiau apie kandidatą ir jo programą žiūrėkite: <http://www.zuokas.lt/>

Naglis Puteikis – prieš „Draugą“

– Kas jūsų programoje galėtų sudominti išeivijos rinkėją?

– Pirmiausiai, rinkiminės pilietybės klausimai.

– Paaiškinkite savo poziciją.

– Kadangi pagal statistikos duomenis, esame beviltiškai atsilikę nuo Europos Sąjungos vidurkių pagal žūčių, savizudybių, emigravusiųjų ir kitus tokius panašius neigiamus rodiklius, tenkančius vienam gyventojui – esame tame pačiame žemiausiame tokio siaubingo sąrašo dugne, greta Rumunijos, Bulgarijos – turime ką nors daryti, ir daryti skubiai. O jeigu dar pridėtume eiliškumą pagal Laimės indeksus – pamatytume, kokioje beviltiškoje padėtyje esame. O pagal emigraciją – esame ryškiausi sąrašo galo „lyderiai“. Ir čia kalta valstybė, kalta politikai – ne kas kitas. Aš kategoriškai neigiamai vertinu Lietuvos Konstitucinio teismo sprendimus apie dvigubą pilietybę – pati didžiausia nesąmonė toks pilietybės įstatymo, kokį jį turime dabar, vertinimas. Nesuteikti pilietybės tiems, kurie ne savo valia, o bėgdami nuo okupacijos išvyko iš Lietuvos – yra pati didžiausia kvailystė. Tai yra emigrantų ir išeivių pažeminimas. Mokslininkai jau seniai žino ir apie tai garsiai kalba, jog emigruojama ne dėl ekonominių motyvų – tačiau dabartiniai politikai ir tas pats Konstitucinis Teismas dedasi viso šito nežinantys ir negirdintys. Pagaliau, nesuteikdami jiems Lietuvos pilietybės, aiškiai pažeidžia jų teises – tai ir pažeminimas, ir pasityčiojimas. Taigi, dviguba pilietybė būtų nors ir mažytė, tačiau bent tokia kompensacija. Be

jokių abejonių, aš pasisakau už dvigubą pilietybę – gimusiems emigracijoje ar išeivijoje. Labai gaila, kad Konstitucinis Teismas savo kreivais išaiškinimais viską suvėlė.

Be to, išeiviją turėtų sudominti dar ir tai – visi Lietuvos politikai šneka apie bendrojo vidaus produkto didinimą, apie ekonomiką, tačiau jie nekalba apie žmogų. Juk ekonomika turi tarnauti žmonėms, o ne atvirkščiai. Štai dėl ko ir didžiulė emigracija iš šalies. Mano programa paremta statistika, iš kurios galima pamatyti savizudybių, spartaus gimstamumo mažėjimo priežastis – pasimato visiškai valstybės nesirūpinimas šeimomis. Skaičių kalba parodyta menkinamo žmogaus orumo padėtis Lietuvoje – nors jis ir dirba iš visų savo jėgų, tačiau vis vien nesugeba sudurti galo su galu. Visais neigiamais palyginamaisiais parametrais mes velkamės Europos Sąjungos suvestinėse pačioje pabaigoje. Kodėl kiti pretendentai visai nekalba apie šitas problemas? Jie turėtų savo programose numatyti bent jau kiek kartų sumažins šias mūsų bėdas. Ar kuris kitas pretendentas bent jau žino, kaip sumažinti atotrūkį tarp uždirbančių labai daug ir tų, kurie vos vos pragyvena? Pas mus tas atotrūkis toks, kaip kokioje Lotynų Amerikoje, bet ne toks, koks turėtų būti Europos Sąjungos šalyje, ne toks, koks turėtų būti XXI a. pradžioje. Na, kurioje dar šalyje eilinis darbininkas uždirba dvidešimt kelis kartus mažiau nei valdininkas ar įmonės vadovas? Tai tik Lietuvoje, tik pas mus... Turtinė nely-

Nukelta į 6 psl.

Artūras Zuokas – prieš „Draugą“

– Mere, kas jūsų rinkimų programoje galėtų patraukti išeivijos rinkėją?

– Savo programoje pagrindinį dėmesį aš skiriu ekonominėms temoms. Nors, suprantu, jog tai nėra pati svarbiausia šalies Prezidento atsakomybės sritis. Tačiau Prezidentas yra tas, kuris gali įgalinti vyriausybę, Seimą, verslą dirbti kryptingai, siekti didinti gyventojų pajamas. Nes, kaip matome pagal apklausas, pagrindinė emigracijos priežastis yra ekonominiai motyvai. Neseniai buvau Airijoje, ir visi sutiktieji kalbėjo, kad susikurti orų gyvenimą dirbant Lietuvoje, nėra jokių galimybių. Tokia ir būtų mano, kaip prezidento, pagrindinio žvilgsnio kryptis.

– Betgi apklausos rodo, kad iš emigracijų negrįžtama pirmiausiai ne dėl ekonominių priežasčių, priekiaštaujama dėl tolerancijos stokos.

– Esame demokratiška šalis, todėl niekas negali būti ignoruojamas dėl savo požiūrio. Mano įsitikinimu, Lietuva yra labai tolerantiška valstybė. Ir tai rodo mūsų tikrovė. Pas mus yra įvairių politikų su savo pažiūromis, tačiau jie neatspindi mūsų šalies požiūrio. Niekas pas mus nesijaučia ignoruojamas, ar jam neleidžiama išreikšti savo pažiūrą. Žinoma, mes turime diskutuoti dalykų, apie ką kalba ir ginčijasi visas pasaulis. Kai kurie klausimai nėra tokie jau prasti – esame dar jauna valstybė, to-

dėl nėra ko lygiuotis į kitus. Mums taip pat reikia laiko. Lietuvos žmonės yra atsparūs išorės spaudimui.

– Kokių dar turite idėjų?

– Kita labai svarbi kryptis, kurią kartu su vyriausybe norėčiau inicijuoti, gerinant savivaldą, nes šioje srityje turiu patirties – tai ilgalaikio būsto nuomos programos. Jeigu šiandien jaunas žmogus nori turėti virš galvos stogą, jis turi gyventi arba pas tėvus, arba bandyti gauti paskolą banke ir daugybę metų dirbti tam bankui. Paskolos neduos neturinčiam nuolatinių pajamų, todėl jaunam žmogui tokia ilgalaikės nuomos paslauga būtų labai patraukli. Manau, kad tai galėtų sulaukyti nuo emigravimo ir paskatinti sugrįžti išvykusius.

Be to, tai ir išjudintų – galima būtų neprisiršti visais saitais prie vienos gyvenamosios vietos, o tapti žymiai mobilesniu. Gavęs paskolą Vilniuje, jūs negalite priimti pasiūlymo geram darbui Šiauliuose ar pan. Manau, jog tokia programa išspręstų ne vieną labai svarbią problemą.

– Tai kažkas naujo?

– Taip, tai mano privalumas. Nes esu iš tų politikų, kuris turi idėjų. Ir turiu patirties savo idėjas įgyvendinti. Šios idėjos nėra pakibusios ore – jos jau išdiskutuotos su specialistais,

Nukelta į 6 psl.

TELKINIAI

Šeimyniška Atvelykio šventė PLC

NIJOLĖ NAUSĖDIENĖ

Atvelykis – pirmas sekmadienis po Velykų, aštuntoji diena po Kristaus prisikėlimo, užbaigianti velykinę savaitę. Tradiciškai iki Atvelykio būtina reikėdavo aplankyti savo krikštėčius, apdovanoti juos margučiais ir kitomis dovanomis. Per Atvelykį susitinkama su giminėmis, jeigu dėl kažkokių priežasčių nepavyko pasimatyti per Velykas. Tą dieną vėl dažomi margučiai. Kiaušinius per Atvelykį daužo vaikai.

Atvelykis dar vadinamas Tomo sekmadieniu. Tomas negalėjo kartu su kitais apaštalais dalyvauti Ve-

Sekstetas „Svajonė“: Agnė Malciūtė, Sofija Tunkevičiūtė, Adia Prangė, Justina Jucevičiūtė, Rimantė Ašmontaitė, Brigida Dočkutė. Vadovė – Alina Šimkuvienė.

lykų įvykiuose, nes jis bei kiti apaštalai netikėjo Kristaus prisikėlimu, todėl per Atvelykį jam tarsi buvo atnaujintos Velykos. Tad Tomo sekmadienis, t. y. Atvelykis, yra Velykų atnaujinimas tiems, kurie negalėjo švęsti Velykų.

Taip pagal Šv. Raštą aiškinamas Atvelykis. Mus, susirinkusius į Pasaulio lietuvių centrą Lemente, ši šventė subūrė į vieną bendrą šeimą. Rengiam šią šventę jau daugelį metų ir laukiame jos visi. Laukiame ne tik dėl galimybės pabendrauti su galbūt seniai nematytais draugais, bet ir dėl skanių šeiminių pagamintų patiekalų, dėl galimybės būti svečiu ir pasimėgauti puikia aplinka.

Šįmet, kaip niekada, Atvelykio šventės dalyvių susirinko pilnutėlė salė. Prie pavasariškais motyvais

išpuoštų stalų vyravo giedra gera nuotaika, jautėsi, kad pavasaris jau pasibeldė į mūsų duris. Kaip ir visados, per visą salės vidurį rikiavosi įvairiais patiekalais nukrauti maisto stalai. Palei sieną buvo stalai su tortais ir kitokiais saldumynais. Tai gėrybės, suruoštos darbščiųjų šeiminių, vadovaujamų nenuilstančios pirmininkės Alės Karaliūnienės. Šis pasiaukojantis šeiminių darbas yra skirtas uždirbti Centrai lėšų. Panašius, tik kiek mažesnius renginius jos organizuoja per išistus metus. Tad šių moterų įnašas į Centro veiklą yra didelis ir vertas pagarbos. Ne mažiau įvertinami ir dalyvaujantys tokiuose renginiuose, nes tuo jie taip pat paremia Centrą. Tad, kaip sakoma, mūsų gyvenimas – tai ne atsitiktinių aplinkybių darinys, jis – mūsų atspindys.

Šią gražią šventę pradėjo ir visus pasveikino programos vedėja Irena Grigaitienė. Jos žodžiais tariant, mes šiandieną švenčiame net tris šventes – kunigo Algio Baniulio kunigystės 40 metų jubiliejų, Atvelykį ir pavasarį.

Irena Grigaitienė perskaitė raštu atsiųstus sveikinimus kunigui iš Lietuvos, nuo jėzuitų provinciole, kunigo artimųjų, draugų taip pat – mūsų parapjiečių.

I. Grigaitienė trumpai apibūdino Atvelykio šventę ir ką ji mums reiškia. Pavasarišką nuotaiką ji gražiai nusakė poeto Henriko Radausko eilių posmais.

Ji paminėjo nenuilstamą šeiminių komiteto pirmininkę Alę Karaliūnienę, kuri su talkininkėmis paruošia karališkus pietus, prigamina tūkstančius koldūnų, kuriuos pardavus, pelnas skiriamas PLC. Tai didelė jos ir visų darbščiųjų talkininkų parama Centrai.

Solistė Praurimė Ragienė ir jai akordeonu pritarianti Stasė Jagminienė kunigo Algio Baniulio jubiliejaus proga užtraukė „Ilgiausių metų“. Visi dalyvavusieji atsistojo ir savo balsais darniai pritarė pagerbė kunigą jo garbingo jubiliejaus proga.

Pal. J. Matulaičio misijos vardu Daiva Kisielienė pasveikino kunigą su tarnystės 40-mečiu. Ji pasidžiaugė, kad šiandieną tokį jubiliejų galime švęsti kartu. Šia proga ji įteikė kunigui knygą ir liaudies meistro A. Paskočimo prieš 20 metų iš-

drožinėta kryžių.

Irena Grigaitienė pakvietė kun. Algį Baniulį tarti žodį ir palaiminti vaises, kurių visi su nekantrumu laukėme.

Kunigas, padėkojęs visiems už tokį didelį dėmesį jam jo jubiliejaus proga, trumpai papasakojo apie save. Užaugo Pasvalio rajone gražioje ūkininkų šeimoje, kur augo penki broliai ir keturios seserys. Labai anksti pajuto pašaukimą tarnauti Dievui. Baigęs gimnaziją studijavo Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos teologijos fakultete, kur įsigijo teologijos licenciatą ir daktaro laipsnius. Darbavosi įvairiose Lietuvos parapijose, buvo universitetuose dėstytoju ir rektoriumi, o šiuo metu džiaugiasi atvykęs į Pal. J. Matulaičio misiją, kurioje buvo šiltai priimtas.

Visiems susėdus valgyti, prasidėjo meninė programa. Ją atliko mergaičių grupė „Svajonė“, kuriai vadovauja Alina Šimkuvienė. Vadovė pasakė, kad ši koncertą dovanoja jubiliatui, kunigui Algiiui Baniuliui. Pradžioje trys jaunutės mergaitės padainavo linksmas lietuviškas dainas. Toliau dainavo kitos trys, vyresnės. Vadovės gerai parinktas dainų repertuaras, laisva graži mergaičių laikysena scenoje padarė visiems gerą išpūdį. Sekstetą sudarė: Agnė Malciūtė, Sofija Tunkevičiūtė, Adia Prangė, Justina Jucevičiūtė, Rimantė Ašmontaitė ir Brigida Dočkutė.

Po vaišių buvo pravesta loterija. Laimingasis biļietas atiteko Rūtai Miknaitytei-Ozars. Ji laimėjo kelionę dviems į Las Vegas trims dienoms su visu ap rūpinimu. Tikėsimės, kad ji bus patenkinta šia kelione.

Kaip visada, buvo galima nusipirkti maisto išsinešimui. Visi dar ilgai nesiskirstė, šnekučiavosi, bendravo. Džiaugiamės, kad turime tokias šventes, esame dėkingi PLC už jų organizavimą.

Vaišes laimino kun. Algis Baniulis, švenčiantis tarnystės 40-mečių.

Šv. Kazimiero kapinėse pašventintas paminklas Šiluvos Marijai

Atkelta iš 1 psl.

Apeigos buvo pradėtos kapinių koplyčioje su malda, priesaikomis Švč. Mergelei Marijai ir giesme. Po to, sekdami paskui bažnytinę vėliavą ir jaunuolių nešamą Šiluvos Marijos paauskuotos ikonos kopiją, visi leidosi paminklo link, giedodami Marijai skirtas giesmes. Ypač reikšmingai nuskambėjo Juozo Naujalio „Sveika Marija, Motina Dievo“. Giesmės vaizdus, senovę primenantys žodžiai „Pana skaisčiausia, nuo kaltės liuosa, / Ligoje saugok, šelpk sopuliuose, / Tu kvepiančioji Rojus lelija, / Duok sveiką orą, sveika Marija!“ sklido tarp kapų, kuriuose dabar ilsisi tūkstančiai Lietuvos Vyčių veikėjų, narių, rėmėjų. Tai sužadino pagarbą jau šimtmetį dirbančiai Lietuvos Vyčių organizacijai ir jos pirmtakams, įgyvendinusiems viziją sutelkti ir brandinti Amerikos lietuvišką katalikišką jaunimą.

Kun. Anthony Markus paminklą pašventino, o susirinkusieji prie paminklo sugiedojo muz. Fausto Strolios „Giesmę Šiluvos Marijai“ anglų kalba. Po to kun. Markus paaikšino paminklo simboliką. Juodo granito paminklas turi Šiluvos koplyčios formą. Iš abiejų pusių klūpo pilko granito angelai. Virš paminklo – sidab-

rinis lietuviškas kryžius, kurį kun. Markus parvežė iš Lietuvos. Pačiame paminkle išraižyti vaizdai: per vidurį – Šiluvos Marija, iš kraštų – mažesni langeliai su Gailestingojo Jėzaus paveikslu pagal Šv. Faustina, Šv. Kazimiero atvaizdu ir keturiais stebuklingais Marijos paveikslais: Žemaičių Kalvarijos, Pažaislio, Aušros Vartų ir Trakų. Apačioje – Kryžių kalno vaizdelis ir Rūpintojėlis.

Paminklą Šiluvos Marijai šventina kun. A. Markus

Jono Kuprio nuotr.

Paminklo pastatymu rūpinosi ne tik kun. Markus, bet ir ilgametis Vyčių veikėjas Robert Martin, kuris paaikšino paminklo kilmę: „Lietuvos Vyčių vyriausioji taryba prašė, kad kiekviena Vyčių apskritis savaip paminėtų organizacijos šimtmetį. Vidurio Amerikos vyčiai sumanė pastatyti paminklą Šiluvos Marijai“. Pagal R. Martin, projektas pradėtas prieš dvejus metus. Ilgai buvo tariamasi su ka-

pinių vadovybe, reikėjo nugalėti nemažai biurokratinių kliūčių, o taip pat sutelkti per 25,000 dol. paminklo pastatymui. Didelėmis aukomis parėmė Aldona ir Algirdas Braziai, Petkų šeima, Seseles kazimierietės, Čikagos lietuvių moterų klubas, Robert Damasauskas, Lietuvos Vyčių Fondas, Regina Juškaitis su šeima, Šiluvos Marijos Fondas, Jack ir Loretta Stukai, James ir Joann Vilučiai, Joseph ir Mary Zailskai bei Glen Perutis. Paminklas buvo suprojektuotas netoli nuo kapinių esančioje paminklų dirbtuvėje – Maurice Moore Memorials.

Besilankantys Šv. Kazimiero kapinėse paminklą nesunkiai suras. Jis stovi į pietus už koplyčios, pietrytiniame kampe, į rytus nuo sklypo, kuriame stovi Romo Kalantos paminklas.

Jaunimo centro metinis narių susirinkimas

MILDA ŠATIENĖ

Kovo 16 d. po šv. Mišių Jėzuitų koplyčioje įvyko Čikagos Jaunimo centro (JC) metinis narių susirinkimas. Susirinkimą pradėjo JC tarybos pirmininkė Marytė Utz, pasveikinusi dalyvius. Tarybos sekretoriui Rimui Rekašui perskaičius praeitų metų metinio susirinkimo protokolą, jis buvo priimtas. Pirmininkė Marytė Utz suteikė žodį Jėzuitų vyresniajam kunigui Antanui Gražuliui, SJ. Kunigas sakė, kad dar metams lieka šiose pareigose. Kunigas Algis Baniulis, SJ, neseniai atvykęs iš Lietuvos, tvarkys ekonominius jėzuitų reikalus. Kunigui Antanui Saulaičiui, SJ šią vasarą išvykus į Lietuvą, kunigas Algis Baniulis perims visas jo pareigas Pasaulio lietuvių centre Lemonte.

Kunigas Algis Baniulis taip pat papasakojo, kad Lietuvoje dirbo įvairiose pareigose Panevėžio, Pakruojo, Klaipėdos, Vilniaus ir Šiaulių bažnyčiose. Jo pastangomis buvo restauruota bažnyčia Pakruojuje, pastatyta Šv. Juozapo Darbininko bažnyčia Klaipėdoje, Šiauliuose Šv. Ignaco Lojolos bažnyčios šventoriuje buvo atidengtas paminklas popiežiui Jonui Pauliui II.

JC valdybos pirmininkė Neringa Aleksonienė kalbėjo, kad Centre buvo sumontuota nauja vėdinimo sistema, pareikalavusi daug išlaidų. Mokykloje buvo išdažytos klasės, padaryti kiti pataisymai. Valdybos pirmininkė dėkojo Lietuvų Fondui už kasmetinę finansinę paramą.

Priminta, kad Centro didžiojoje salėje įvyko ateitininkų Kūčių renginys, JC tradicinė metinė vakarienė, JAV Lietuvių Bendruomenės veiklos pristatymas visuomenei, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro knygų mugė. Čiurlionio meno galerijoje (direktorė Laima Apanavičienė) vyksta meno ir fotografijos parodos, aktorių ir kino režisierių iš Lietuvos pristatymas. Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė rengia poezijos popietes ir naujų lietuviškų knygų pristatymus. Centre veikia Čikagos lituanistinė mokykla, kurioje mokosi per 300 mokinių, o juos moko 60 mokytojų. Po pamokų skautai renkasi į užsiėmimus mažojoje salėje. Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (tarybos pirmininkas Robertas Vitas, valdybos pirmininkas Augustinas Idzėlis) plečiami archyvai, kaupiamos muziejinės vertybės. Centre nemokamai repetuoja Lietuvių opera, tautinių šokių grupė „Suktinis“, teatras „Žaltvykslė“. Čia rengia susirinkimus Jūrų šauliai, Panevėžiečių klubas ir kiti lietuvių klubai.

Neringa Aleksonienė padėkojo Moterų klubo (pirmininkė Irena Dirdienė) narėms, kurios, būdamos garbaus amžiaus, rengia blynų priešpiečius, Priešvėlykinius pusryčius ir remia Centrą. Valdybos pirmininkė pasidžiaugė, kad Centrą gražiai prižiūri Vytautas ir Reda Daubarai. Neringa Aleksonienė dėkojo Jūrų šauliams už Laisvės kovų aukoms atminti paminklo atnaujinimą Centro kieme ir Neliai Paulauskaitei – už dosnias aukas bei paramą tvoros sutaisymui. Valdybos pirmininkė Neringa Aleksonienė pranešė, kad po ketverių metų darbo iš pareigų pasitraukia.

JC išdininkė Asta Skripkauskaitė perskaitė finansinę ataskaitą. Ji pabrėžė, kad Centras išsilaiko, nors ir neturi didelio pelno. Daugiausia pajamų gauta iš salės nuomų, o daugiausia lėšų sunaudota įvairiems pataisymams (suvažiavimo dalyviams buvo pateikta detali ataskaita). Kontrolės komisijos narė Lilija Gelažis perskaitė kontrolės komisijos revizijos aktą. Ji patvirtino, kad Centro finansiniai ištekliai tvarkomi teisingai.

Centro tarybos rinkimams vadovavo Albertas Kerelis. JC nariai išrinko/perrinko šiuos tarybos narius: Redą Blekienę, Neringą Aleksonienę, Mildą Šatienę, Audrę Budrytę-Nakienę, Ireną Dirdienę, Albertą Kerelį, Vincą Luką, Vaclovą Momką, Antaną Paužuolį, Daivą Petersonaitę, Jurgį Vidžiūną, Marytę Utz. Į Kontrolės komisiją buvo perrinkti: Mindaugas Bielskus, Lilija Gelažis, Ramunė Papartis. Tarybos pirmininkė Marytė Utz padėkojo Centro tarybos, valdybos, kontrolės komisijos nariams, išdininkei Astai Skripkauskaitėi, Moterų klubo narėms už pasiaukojantį darbą bei susirinkimo dalyviams ir visiems Centro nariams, gyvenantiems JAV. Diskusijų metu nariai uždavė daug klausimų, į kuriuos buvo atsakyta.

Iš k.: Asta Skripkauskaitė, Albertas Kerelis, Marytė Utz, Vincas Lukas, Jurgis Vidžiūnas, Neringa Aleksonienė, Reda Blekienė, Audrė Budrytė-Nakienė, Milda Šatienė, Daiva Petersonaitė, Antanas Paužuolis (trūksta Vaclovo Momkaus).

Rimo Rekašiaus nuotr.

Balandžio 5 d. įvykusiame Centro tarybos posėdyje tarybos pirmininke buvo išrinkta Marytė Utz, o valdybos pirmininkė Neringa Aleksonienė sutiko būti šiose pareigose iki gegužės mėnesio pabaigos. Posėdyje buvo aptarti artimiausi ateities darbai. Vasaros atostogų metu numatomas didelis projektas –

pakeisti sutrūkusius kanalizacijos vamzdžius, nutiestus nuo pastato paradinių durų iki gatvės, sutvarkyti šaligatvius.

Nutarta, kad metinė Jaunimo centro vakarienė įvyks š. m. gruodžio 7 dieną.

Milda Šatienė – Jaunimo centro tarybos narė

New Yorko Maironio lituanistinėje mokykloje vyko Motinos dienos šventė

„Maironiukų“ atliekamos dainos, skirtos mamytėms ir močiutėms, paliko neišdildomą įspūdį jų širdyse.

Žilvino Samsono nuotraukos

Gegužės 4 d. New Yorko bei jo apylinkių lietuviai gausiai rinkosi į Maironio lituanistinėje mokykloje surengtą tradicinę Mamyčių dienos šventę. Į ją atvyko New Yorko Brooklyno Švč. Mergelės Marijos Apsireiškimo parapijos administratorius, monsinjoras Joseph Calise, šios parapijos kunigas Vytautas Volertas, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas su žmona Vyte, Tautos fondo pirmininkė Laima Šileikytė-Hood. Šventę pradėjo mokyklos direktorė Rasa Savičiūtė-Sprindys, kuri mokyklos bendruomenės vardu pasveikino moksleivių mamas su jų švente. Šventės dalyvius sveikinęs generalinis konsulas V. Sarapinas dėkojo „maironiukų“ ir visoms kitoms mamoms bei močiutėms už jų triušą bei pastangas, vedant savo vaikus bei anūkus lietuviško gyvenimo keliu. „Dėkui, mielosios, už Jūsų triušą, puoselėjant lietuvišką žodį vaikučių galvelėse bei mintyse, aciū Jums už Jūsų pastangas, skiepijant meilę Tėvynei Lietuvai jų širdelėse“, – kalbėjo V. Sarapinas. Savo sveikinimą generalinis konsulas baigė Marcelijaus

Martinaičio eilėmis „Tu numegzk man, mama, keilią“. „Maironiukai“ surengė savo mamytėms ir močiutėms įspūdingą koncertą, kurį išradingai vedė trys mokyklos devintokai – Aušrelė Pranevičiūtė, Simas Palubinskas-Chacar ir Martynas Gauba. Po koncerto šventės dalyviai vaišinosi lietuviškais patiekalais bei dalyvavo šventinėje loterijoje.

LR gen. konsulato New Yorke info

Gen. konsulas V. Sarapinas sveikina šventės dalyvius.

Motinos diena

Atkelta iš 2 psl.

kaip šunys linksminasi”, – vapaliojau. Tikrai neketinau atlikti „šungrobystės”.

Šiais metais prieš Motinos dieną atvirukų kompanija išleido skelbimą, kuriame kandidatai bando prašyti darbo. Kai paaiškėja, kad darbas kasdieninis (365 dienas per metus), valandos 24/7, be atlyginimo, be jokių pertraukų ir t. t. – nenuostabu, kad niekas jo nenorėjo. Koks tai darbas? Aišku – tai motinystė!

Tačiau reklama nepaminėjo motinystės darbo priedų, pvz.: nemokamos techninės paramos (net 5 metų amžiaus vaikai gali išaiškinti naujus „smartphones”); teisės girtis (Mano Jonukas! Mano Laimute!), ypač per dabartinius modernius socialinius internetinius tinklus; nevienišavimą per šventes (ypač Motinos dieną); galimybę ateityje susilaukti anūkų bei pagalbos ir priežiūros senatvėje.

Oi, jau girdžiu pasipriešinimus... „Nėra jokių garantijų, kad vaikai padės savo tėvams senatvėje! Tai nėra garantuojamas priedas! Motinos visą save atiduoda, be minties ką atgauti”.

Tiesa. Bet lygiai taip pat nėra užtikrinta, kad kiekviena motina bus ge-

ra ir mylinti. Apskritai, motinos meilė yra dosniai teikiama ir jos vaikai taip pat šiltai atsako. Matot, paaiškėja, juk už svarbiausią ir sunkiausią motinystės darbą, atlyginimas yra didžiausias – meilė.

Kiekvienas turėjome Motiną. Bet ne kiekviena moteris švenčia Motinos dieną. Tos, kurių motinos jau mirę jaučia tam tikrą tuštumą ir šią dieną gali švesti tiktai jų atminimu. Kai kurioms moterims Motinos diena yra liūdniausia metų diena. Ar tai šaižus prisiminimas tragedijų – vaikų, prarastų per ligą, nelaimę ar smurtą, ar negyvo vaisiaus gimimą ar persileidimą. Ir yra tos, kurios nors ir norėjo, bet niekada netapo motinomis, nepatyrė vaiko džiaugsmo ir meilės. Sakoma, kad nepasigendi to, ko niekada neturėjai. Ar tikrai?

Linkiu linksmos Motinos dienos visoms motinoms! Teapsupa Jus pieinių puokštės ir vaikučių bučikiai tekutena Jūsų skruostus. Dėkojame Jums už sunkų darbą ir pasiaukojimą. Dėkojame Jums už meilę ir priežiūrą. O grįžtant prie to skelbimo dėl sunkiausio darbo pasaulyje, atsakau: „Nice work, if you can get it”.

Naglis Puteikis

Atkelta iš 3 psl.

gybė, nuolatinis dirbančiojo žemimas, politikų viešai demonstruojama nepagarba jam, nesiskaitymas su jo nuomone – visa tai reikia išgyvendinti. Ir išgyvendinti nedelsiant. Štai kas didina emigraciją, štai kas mažina gimstamumą.

Politikai turi labai rimtai susirūpinti, kaip savo šalies pilietį ištraukti iš tokios padėties. Mes turime šiuos parametrus sutvarkyti, kad jie būtų bent panašūs į normalios valstybės rodiklius. Žmonės turi nemirti anksčiau laiko, nebūti žeminami, bet imti pagaliau džiaugtis gyvenimu. Politikų priedermė turi būti ne kas kita, bet padidinti Laimės indeksą.

– Kita dabartinė aštri aktualija – žemės pardavimas-nepardavimas užsieniečiams. Kokia jūsų pozicija?

– Gegužės mėnesį Lietuva galėjo pasilikti be jokių saugiklių – žemę galėtų pirkti kas tik panorėjęs. Jeigu ne parašus rinkusieji dėl referendumo šiuo klausimu – būtume buvę vienintelė Europos Sąjungos valstybė, žemę pardavinėjanti absoliučiai be jokių apribojimų. Aš čia mačiau grėsmę nacionaliniam saugumui. Juk matome, kaip Rusija be skrupulų laužo visas tarptautines teises ir žmonių likimus, matome, kaip ji siekia užgrobti Ukrainos teritorijas, todėl yra visiškai tikėtina, kad Putinas gali savo oligarchų paprašyti, jog jie nusipirktų, pvz., kaip Maltoje Europos Sąjungos piliečių, o tada Lietuvoje galėtų išigyti žemių kiek panorėjęs... Galim paaimti bet tokius saugiklius kokie yra Vokietijoje ar Danijoje – jie remiasi vietos bendruomene, bendruomenė sutinka arba nesutinka parduoti – tačiau Lietuva, vienintelė Europos Są-

jungos valstybė, panaikinusi seniūnijų tarybas.

Tai gi, apribojimai yra gyvybiškai būtini.

– Sakykite, kodėl rinkėjas turėtų balsuoti už jus, o ne už kurį kitą pretendentą?

– Jau vien todėl, kad aš vienintelis, kalbantis apie paties žemiausio savivaldos lygio renkamų tarybų atgavinimą. Europinė demokratija be žemutinės savivaldos neegzistuoja. Tik esant renkamoms savivaldybių taryboms, seniūnijų lygmenyje, gali būti išrenkami bendruomenėse išaugę politikai. Tokie, iš apatinių savivaldos sluoksnių atėję politikai gali būti stiprūs ir pažįstantys savo rinkėją politikai. Tuomet ir partijų kokybė būtų gerokai aukštesnė. Nes dabartinės partijos – tai uždarosios akcinės bendrovės, apsistačiusios pataikūnais ir bailiais.

Ir dar – aš siūlau (bent jau laikinai) panaikinti daugiamandates rinkimų apylinkes. Mat tik vienmandatinėse apylinkėse išrinkti politikai iš tiesų atstovauja savo rinkėjus, o einantys per partijų sąrašus – visai rinkėjų nepaiso, nebijo jų.

Taip pat siūlau Konstitucinio Teismo funkcijas perduoti Aukščiausiam Teismui – nes jis nuėjęs klaidingu keliu, neužsiima tuo, kuo turėtų užsiimti. Jie patys sau teisėjai. Jis negina žmogaus, o gina tik savo godžius interesus. Ir dar – kiti pretendentai nekalba apie Laimės indekso kėlimą, apie savižudybių ir gimstamumo mažėjimo prevencijas. Jiems svarbiausias tikslas – vien tik ekonominių šalies rodiklių didinimas. O aš noriu, kad Lietuva būtų tvirta, savo gyventojų interesus ginanti valstybė.

Suvalkiečių draugija Chicago, IL, „Draugo” leidybos išlaidoms sumažinti atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai Jums dėkojame už paramą.

Artūras Zuokas

Atkelta iš 3 psl.

įvertintos ne vienu aspektu, jau yra apskaičiuoti ir parengti skaičiavimai, tereikia valios jas įgyvendinti. Manau, jog tai galėtų labai stipriai pakeisti gyvenančių užsienyje situaciją, labai rimtai paskatintų pagalvoti ir sugrįžti į Lietuvą.

Taip pat reiktų peržiūrėti ir mūsų užsienio politiką – vieną svarbiausių prezidento kompetencijų. Mano prioritetai būtų atstatyti normalius santykius su kaimynais, turėtume suprasti, kad su geografija kariauti neįmanoma. Turime rasti žodyną ir bendravimo formą, priimtina ir mums, ir mūsų kaimynams. Be to, mūsų užsienio politika turėtų būti ekonomizuota – ji turi taip pat skatinti mūsų ekonomikos kilimą, mūsų verslui sudaryti sąlygas tapti globaliais.

– Jūs kalbate apie politikos pragmatizmą?

– Ir taip, ir ne – Lietuvoje supriešinamas pragmatizmas su vertybėmis. Jie yra kartu, nesupriešinti. Čia reiktų padirbėti su Užsienio reikalų ministerija ir dėti pastangas, kad mūsų verslas taptų globalus. Pas mane dažnai ateina užsienio šalių diplomatai, kad juos įtrauktume į įvairius investicinius projektus, o Lietuvos diplomatai, deja, man taip pat atveda investuotojus užsieniečius, bet kai reikia pristatyti investuotoją užsienyje – visi ižiūri nešvarų tarpininkavimą. O tai juk būtų didelis rezervas mums – padėtų mūsų verslui tapti globaliu, didinti mūsų galią ir taip duoti didesnius mokesčius valstybei. Nuo to gerėtų šalies pragyvenimas šalyje.

– O ką galvojate apie dvigubos piliečių suteikimą ar nesuteikimą?

– Esu už dvigubą piliečių. Esame maža valstybė, todėl privalome palaikyti glaudesnius santykius su tais, kurie laiko save lietuviais. Neturi būti dviprasmiškų kliūčių. Būtų neteisinga prarasti piliečius. Išėivius turime įtraukti į šalies gyvenimą. Būčiau už greitą sprendimą, patenkiančių visas puses paiešką. Kad tai

taptų ne tik diskusijų objektu, bet mūsų gyvenimo faktu.

– O kaip su žemės pardavimu užsieniečiams?

– Dirbtina problema, sukurta visiškai lygioje vietoje. Antplūdžio užsieniečių, kurie norėtų pirkti žemę, nėra. Pagaliau kiekviena valstybė turi vykdyti pasirašytąsias sutartis. Jei pasirašėme tokią sutartį su Europos Sąjunga – jos reikia laikytis. Aš suprantu tuos, kurie surinko 300 tūkstančių parašų – matyt daliai žmonių ši problema yra labai svarbi, o kad politikai nedirba savo darbo ir nepaaiškina – blogai. Suprantama, tam tikri apribojimai privalo būti. Saugiklius reikėjo priimti žymiai anksčiau, todėl nebūtų buvę net poreikio rinkti parašus ir organizuoti referendumą. O dabar priimtieji saugikliai yra drastiški ir jie apsunkins gyvenimą ne tik užsieniečiams, tačiau ir mūsų pačių piliečiams. Žemė negali tapti spekuliacijų šaltiniu. Čia pagelbėtų įvesti mokesčius saugiklius – už nedirbamą žemę turėtų būti dideli mokesčiai.

– Esate meras, o savivaldybės – viena iš labiausiai korumpuotų sričių. Ką pirmiausiai nuveiktumėte?

– Matot, korupcija yra tai, apie ką politikai labai mieliai ir daug kalba, bet nieko nedaro.

– Manote, jog tai išpūsta problema?

– Ne, tikrai taip nemanau. Tačiau galvoju, kad prielaidų korupcijai dabar yra labai smarkiai sumažėję. Mūsų įstatymai yra per daug reglamentuoti, pernelyg apsunkinantys gyvenimą. Pernelyg daug jie sukuria prielaidų kaltinti žmogų pažeidus įstatymą. Mūsų teisinė sistema yra kuriama nusikaltėliams, o ne sąžiningam piliečiui. Aktyvūs negali gyventi ir dirbti su tokia įstatymų sistema. Pirmiausiai reikia keisti teisėkūros principus, juos pasukti priešinga kryptimi. Įstatymai turi leisti kurti, o ne žlugdyti, kartą suklydusiam reikia leisti ant kojų stotis vėl.

Elena Bradūnaitė-Aglinskienė, gyvenanti Kaneohe, HI, pratęsė metinę „Daugo” prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

Kristina Masiulis, gyvenanti Elmhurst, IL, kartu su metinės „Draugo” prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame Jums.

Elona Vaišnys, gyvenanti North Haven, CT, pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą ir paaukojo 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdi padėka už dosnią paramą.

Robert S. Boris, gyvenantis Fort Lauderdale, FL, kartu su metinės „Draugo” prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Danutė Jakovickienė, gyvenanti Palos Hills, IL, pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai Jums dėkojame už paramą.

Veronika Švabienė, gyvenanti Lemont, IL, kartu su metinės „Draugo” prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentė kviečia išvykusius sugrįžti

Vilnius/Londonas (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino konferencijos „Atgal į Lietuvą“ (Backto.lt) dalyvius ir pakvietė naujų darbo bei verslo galimybių ieškoti Lietuvoje.

Prezidentės Dalios Grybauskaitės globojama Londono konferencija yra ketvirtasis projekto „Atgal į Lietuvą“ renginys. Šios prieš metus gimusios iniciatyvos tikslas – pakviesti užsienyje studijuojančius ir dirbančius lietuvius savo žinias bei patirtį pritaikyti Lietuvoje, išgirsti apie atsiveriančias naujas galimybes Tėvynėje ir susipažinti su grįžusiųjų sėkmės istorijomis. Trys tokios konferencijos jau įvyko Kopenhagoje, Stokholme ir Osle.

Šalies vadovė konferencijos sveikinimo laiške pabrėžia, jog po krizės ir tampa vis patrauklesnė verslui. Gerėja ne tik investicinė aplinka bei verslo sąlygos, bet ir trečdaliu išaugo gyvimo gerovės lygis.

Pasak Prezidentės, per keletą metų grįžusiųjų į Lietuvą skaičius išaugo nuo 4 tūkstančių 2010 m. iki beveik 19 tūkstančių praėjusiais metais. Sugrįžę lietuviai savo žinias ir patirtį sėkmingai pritaiko finansų, inovacijų srityse, valstybiniame bei privačiame

Prensa.lt

sektoriuose. Vienas ryškiausių pavyzdžių, Prezidentės teigimu, yra broliai Vizbaros, kurie baigę mokslus užsienyje Lietuvoje įkūrė sėkmingą lazerių ir aukštųjų technologijų kompaniją „Brolis semiconductors“.

Valstybės vadovė palinkėjo Anglijos lietuviams tikėti savo Tėvynę, palaikyti su ja nenutrūkstamą ryšį, toliau burtis į bendruomenes, puoselėti gimtąją kalbą ir papročius bei pabrėžė, jog kiekvienas lietuvis yra reikalingas Lietuvai.

Energetikos projektai gali nebegauti ES paramos

Vilnius (BNS) – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija išspėjo valdžią, kad „LitPol-Link“ ir dar trys strateginę reikšmę turintys Lietuvos energetikos projektai gali nebegauti Europos Sąjungos paramos.

Apie tai buvo kalbama balandžio mėnesį Briuselyje vykusiame susitikime su Europos Komisijos (EK) atstovais. Kadangi bemaž 300 mln. litų projektą vykdanči bendrovė „Litgrid“ dar pernai sudarė darbų rangos sutartis ir numatė išlaidas, EK mano, kad projektas gali būti tęsiamas ir be Europos Sąjungos paramos.

Abejonių kyla ir dėl kitų energetikų planų, kuriems ES buvo suteikusi bendro intereso projektų statusą, gauti piniginių paramą iš Sanglaudos fondo. Yra tikimybė, kad į ES paramą negalės pretenduoti Lietuvos dujų jungtis su Lenkija, nes projektui kol kas nėra pritarusios Latvija ir Estija.

EK taip pat pareiškė abejonių dėl dar vieno dujų sektoriaus projekto finansavimo, kuriuo siekiama išplėsti du-

Wikipedija.org. nuotr.

jotiekio tarp Klaipėdos ir Kiemėnų pajėgumus. Briuselis mano, kad šį projektą Lietuva galėtų finansuoti savo pajėgomis.

Energetikos ministras Jaroslavas Neverovičius nelaidoja vilčių gauti ES finansavimą, nors pripažįsta neigiamas pasekmes, jei projektus teks finansuoti nacionalinėmis lėšomis. „Darysime viską, kad finansavimas būtų gautas“, – sakė ministras žurnalistams.

Pareigūnai įspėja: daugėja sukčiavimo atvejų

Vilnius (BNS) – Artėjant laikui, kuomet Lietuvoje turėtų būti įvestas euras, daugėja bandymų apgaulė išviliooti pinigus – gyventojai turėtų būti budrūs, įspėja policijos pareigūnai.

Ypač saugotis sukčių turėtų vyresnio amžiaus žmonės. Paskutinis pranešimas, kurio sulaukė Kauno apskrities policijos pareigūnai buvo, jog balandžio 29 d. Kauno rajone, Vilkijoje, pas pilietę O. R. (gimusią 1929 m.) atėjo nepažįstama moteris, prisistačiusi seniūnijos raštininke, surašinėjančia kupiūras. Po nepažįstamos moters apsi-

lankymo pilietė O. R. pasigedo kambaryje ant stalo piniginiėje buvusiu 8,000 litų bei kitame kambaryje ant bufeto padėtu 10,000 litų.

Gyventojams policija dar kartą primena, kad artėjant euro įvedimui jokių tarnybų atstovai po namus nevaikšto ir neprašo pateikti turimų pinigų surašymui.

Policija prašo gyventojų apie šiuos sukčiavimo atvejus pasikalbėti su vyresnio amžiaus artimaisiais, paaiškinti, kad pinigai nėra keičiami namuose.

Odesoje vyksta laidotuvės ir protestai

EPA-ELTA nuotr.

Odesa (ELTA) – Pietinės Ukrainos Odesos mieste laidojant per penktadienio riaušes žuvusį regioninės tarybos narį Viačeslavą Markiną, prorusiškai nusiteikę protestuotojai grasina užimti miesto administracinius pastatus.

V. Markinas, pastaruoju metu atvirai pasisakydavęs prieš Kijevo vyriausybės valdymą, nuo patirtų nude-

gimų mirė sekmadienį.

Laidotuvių procesijos metu maždaug 300 prorusiškai nusiteikusių protestuotojų skandavo „Didvyris!“ ir grąsino užimti Odesos regiono administracijos pastatą. Daugelis mitinguotojų į atlapus buvo išsisegę juodai oranžines juosteles – Šventojo Jurgio kaspiną, kuris pastaruoju metu tapo Ukrainos separatistinio judėjimo simboliu.

Ukrainoje teroristų pagrobti įkaitai – laisvėje

Vilnius (Bernardinai.lt) – Daugiau nei prieš savaitę prorusiškų teroristų Ukrainoje pagrobti ESBO stebėtojai buvo išleisti į laisvę.

Iš viso įkaitų grupę sudarė 12 asmenų – 7 ESBO stebėtojai ir 5 juos lydėję Ukrainos kariškiai.

Įkaitų grupė buvo laikoma šaltame rūsyje. Apie tai informavo Čekijos armijos pulkininkas Josef Prerovsky, vienas iš aštuonių sulaukytų ESBO stebėtojų grupės narių.

Čekijos pareigūnas blogiausiomis

pavadino pirmąsias aštuonias nelaisvėje praleistas valandas. Patekę į nelaisvę, stebėtojai pirmąsias valandas praleido rūsyje, surištomis rankomis ir užrištomis akimis. „Pirmąsias dvi dienas praleidome rūsyje, nuolat saugomi, lydimi netgi kai eidavome į tualetą, o vėliau jie mums atrišo rankas ir leido judėti rūsyje“, – pasakojo J. Prerovsky.

Teigiama, kad įkaitai buvo paleisti tik gavus atitinkamus nurodymus iš Maskvos.

JT Saugumo Taryba trepsi ir nieko nedaro

Vilnius (BNS) – Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba jau 13-ą kartą nesugebėjo imtis konkrečių veiksmų dėl besiplečiančios krizės Ukrainoje – nors Rusijos ambasadorius Vitalijus Čiurkinas pareikalavo „nedelsiant sustabdyti bet kokią smurtą“.

Tarybos narės kaltino Rusiją materialinės ir finansinės paramos teikimu prorusiškoms jėgoms, kurios užėmė vyriausybinius pastatus bent dešimtyje Ukrainos rytinių miestų. Tuo tarpu Ukraina gegužės 2 dieną pradėjo pirmąjį didelį puolimą prieš sukilėlius.

„Rusija ... palaiko Ukrainoje banditų gaujas ... ir staiga supranta, kad šis mišinys gali tapti nevaldomas“, – sakė Prancūzijos ambasadorius Gerard Araud.

Jau antrasis per savaitę JT Saugumo Tarybos posėdis buvo sušauktas Rusijos iniciatyva. V. Čiurkinas ragino Kijevo vyriausybę ir jos „globėjus“ Vakarų šalyse „nepadaryti pražūtingos klaidos“ ir sustabdyti puolimą prieš sukilėlius, kurį jis įvardijo kaip „nusi-kalstamą nelaimę“. Rusijos diplomatas dar kartą pavadino Ukrainos laikinąją vyriausybę neteisėta.

Tačiau Didžiosios Britanijos ambasadorius Mark Lyall Grant atkirto, jog „dirbtinis Rusijos pasipiktinimas nieko neįtikina“, o JAV pasiuntinė Samantha Power sakė, kad Rusija „mė-

gina ižeisti pasaulio bendruomenės nuovoką“, sušaukdama neeilinį Tarybos posėdį.

Saugumo Taryba iki šiol nesugebėjo susitarti dėl jokių konkrečių veiksmų krizei Ukrainoje spręsti, nes Rusija, kuri yra nuolatinė šios institucijos narė, pasinaudodavo savo veto teise. JT Generalinė Asamblėja, kurioje dalyvauja 193 valstybės, prieš kelias savaites netikėtai tvirtai palaikė Ukrainos teritorinį vientisumą. To balsavimo rezultatai buvo neįpareigojantys, tačiau jie pademonstravo, kad Rusijos pozicija yra izoliuota.

Ukrainos ambasadoriaus prie JT pavaduotojas Oleksandras Pavlyčenko sakė Tarybai, kad jo šalis atmeta bet kokius Rusijos mėginimus suversti Kijevui kaltę dėl Ženevos sutarties nesilaikymo, taip pat pasmerkė „išgalvotus“ Rusijos pareiškimus, esą kai kurie naujos Ukrainos karinės operacijos nariai kalbėjo angliškai.

Neramumai Ukrainoje persimetė į dar vieną regioną: bent 43 žmonės žuvo per susirėmimus pietiniame Odesos mieste tarp prorusiškų demonstrantų ir centrinės vyriausybės šalininkų, per kuriuos buvo padegti Profsąjungų rūmai.

Odesoje paskelbtas trijų dienų gedulas.

ŠVENTADIENIS

Visų Motina

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

Viskas prasidėjo nuo įvykio, kuris patvirtino logikos nekintamą dėsnį: visada mintis gimdo žodį, o paskui veiksmą. Kuo mintis kilnesnė, tuo didingesnis jos brandinamas vaisiaus gėris. Dievo Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų (žr. Jn 1, 14). Įsikūnijimo paslapties raktas slypi gyvojo vandens perpildytoje Dievo širdyje, iš kurios išsibėgė tokia Jo minties kibirkštis, kuri per išrinktą Izraelio dukterį Mariją – nuo amžių Viešpaties planuose numatytą naują žmonijos aušrą – uždegė neužgesinamą tikinčiųjų viduje išganymo viltį, be kurios pasaulis neturėtų ateities.

Analogų neturintis egzistencinis nuotykis – staiga pasirodžiusio angelo nuskambėjęs balsas, giriantis Švč. Mergelės Marijos dorybes ir kviečiantis Ją nepalytėtu būdu į savo iščias priimti Tą, kuriam nepaliaujamu dėkingumu alsuoja iš nelygios žemės plyšių besirodantis žalias daigas ir galaktikos tolybėse per teleskopą vos pastebimas gestančios žvaigždės mirksėjimas, – tai ir visi kiti panašūs dalykai iki begalybės išplečia dieviškojo kūrybingumo ribas. Atrodo, jog ir negyvoji gamta savaip šaukiama šlovinti visada ir visur Esančiojo buvimą bei artumą.

Marijos ištartas sutikimo žodis „fiat“ reiškia ne tik, kad Ji, kaip antroji Ieva, mums atvėrė išganingojo sugrįžimo kelius į tą Rojų, kurio papėdėje buvusio Edeno sodo ontologinis grožis tėra šešėlis, bet, kad tapusi Atpirkėjo Motina, Ji yra visiems, ypač motinoms pavyzdys ir išpėjantis priminimas, kad motinystės pašaukimas tinkamiausiai realizuojamas tik vidinėmis akimis žvelgiant į Ją.

Kai motinos suvoks, kad jų pagimdyti vaikeliai yra per biologinį pradėjimą nesąmoningai buvimo palaimą patiriančios ir paties Dievo trokštamoms bei mylimoms būtybėms, kurios, laikui bėgant, yra Jo kaskart kviečiamos savuoju „taip“ atsiliepti į kvietimą: „Sek manimi!“, tada užsidarys gėdingi vaikų pamestinukų gyvybės langeliai. Pagaliau ateis aiškus tiesos suvokimas: atmesti didžiausią Kūrėjo dovaną – žmogų – yra tolygu aštrių sunkios nuodėmės kirviu iš visų jėgų kirsti per savo būties šaknis. Kūdikis – nedaloma motinos kūno bei širdies dalis, todėl savojo vaiko atsisakymas, juolab aborto darymas, yra kėsinimasis į savo esatį ir savanaudiškas savojo gyvenimo aukštyn kojomis apvertimas (beje, dažniausiai atsakomybė tenka abiem gimdytojams).

Bažnyčios Tėvas šv. Bazilijus rašė: Štai Ji žiūri į šį dievišką vaiką, išvaizduoju, užlieta meilės ir baimės, ir turbūt šitaip kalbasi su savimi: „Kaip geriau man pavadinti savo vaiką? Žmogumi? Bet Tu pradėtas dieviškai... Dievu? Bet per įsikūnijimą prisiėmė žmogiškumą... Ką aš dėl Tavęs padarysiu? Žindysiu pienu ar šlovinsiu kaip Dievą? Motiniškai rūpinsiuos ar adoruosiu Tave kaip tarnaitę? Apkabinsiu kaip sūnų ar melsiuos Tau kaip Dievui?“

Motinos dienos proga tegul krikščionė mama sako: „Marijos pavyzdžiu iš naujo žvelgiu į savo atžalas ir savęs klausiu: „Mano sūnus ir dukra tikrai žmonės... Bet anksčiau, būdama jauna motina, ar tinkamai suvokiau man patikėtą motinystę? Žinau, kad manyje ir mano šeimoje labai trūko tikėjimo malonės ir todėl, pernelyg vadovaudamasi prigimties savimeiliškomis inspiracijomis, užuot su jais nors trumpai į malda panirusi ir Dievo žodį paskaičiusi, save bei šeimyniškių maldoje patikėdama Aukščiausiam bei Jo Motinėlei, kartais, ypač nuovargio ir nusiminimų valandėlėmis, nepagrįstai iš jų reikalaudavau perdėto klusnumo, dėmesio, įvertinimo... O kai šių ir panašių dalykų nesulaukdavau, tuščiai pykau, bariausi, net kažkaip kvailai atkeršyti norėjau. Nors mano senosios nuodėmės sakramentinės išpažinties metu yra jau negrįžtamai išdildytos, bet kartais ima ir iš atminties iškyla buvusių klaidų prisiminimai, primenantys, kad ir toliau gyvybiškai svarbu kasdien maldinga širdimi apkabinti saviškius, nesvarbu, kad vaikai dabar gyvena ir plūša toli nuo tėvynės. Tikiu, kad artėja malonės laikas, ir jie tikrai patirs poreikį veidu gręžtis į Viešpatį ir Mariją...“

„Paprastumas, kuris atsisako savo išmaningumo, atitolinančio nuo Išminties. Paprastumas, kuris, suvokdamas savo aklumą, atgauna regėjimą Viešpaties šviesos galia. (...) Paprastumas to, kuris, nesijausdamas vertas savo namuose priimti Gailestingumą, staiga yra jo aplankomas“, – rašė Isabel Guerra.

Kuklaus ir kilnaus paprastumo dorybės apsiaustą nuolat vilkėjo Dievo ir mūsų Motina. Todėl Ji vienintelė pritraukė įžvalgią Viešpaties akį ir pavergė Jo širdį... Vidinio paprastumo gilumoje slypi tyraširdiškumas ir nuolankumas, vedantys į klusnų išmintingumą. Artinamės prie Tavęs, Motina Marija, ir sakome: „Tu esi visų motinų Motina. Išliek malonių lietuvių ant mamų, ramiai tiesos keliu beinančių, ir ypač maldos galia sustiprink tas motinas, kurios dėl į moralines bėdas įklimpusių vaikų ir svetimautojų savo vyrų praranda prasmę gyventi...“

Bernardinai.lt

Bronė Kremeris, gyvenanti **Orland Park, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už suteiktą paramą.

George Štuopis, gyvenantis **Sharon, MA**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugoto lietuviško žodžio skambėjimą.

DATOS ir SUKAKTYS

Antroji gegužės savaitė

Gegužės 5 d.

Europos diena; Tarptautinė akušerių diena.

– 1492 m. Kristupas Kolumbas išsilaipino Haityje.

– 1949 m. Londone įsteigta Europos Taryba, priimti jos įstatai.

Gegužės 6 d.

– 1434 m. paskelbta didžiojo kunigaikščio Žygimanto Kęstutaičio privilegija bajorams, suluginanti katalikų ir stačiatikių teises LDK.

– 1499 m. pasirašytas aktas, patvirtinantis Lietuvos-Lenkijos sąjungą.

– 1682 m. Prancūzijos karalius Liudvikas XIV perkelia karališkuosius rūmus į Versalį.

– 1840 m. Didžiojoje Britanijoje pradėti pardavinėti pirmieji klijų sluoksniu padengti pašto ženklai.

– 1936 m. Kaune, „Metropoliten“ kino teatre, suvaizdintas pirmasis lietuviško profesionalaus lėlių teatro spektaklis.

– 2003 – į Šiluvos baziliką po restauravimo sugrąžintas XVII a. tapytas stebuklingas Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas.

Švč. Mergelės Marijos apsi-reiškimas Šiluvoje laikomas vienu pirmųjų Marijos pasirodymu Europoje ir bene vienintelis, kai Dievo Motina kreipėsi į kitos konfesijos žmogų. Veikia stebuklais išgarsėjo Švč. Mergelės Marijos su Kūdikiu paveikslas. Jis yra senojo bizantiškojo ikonografinio tipo Hodegetria, jo pirmavaizdžiu laikytina Salus popoli romani ikona, esanti Romoje. Paveikslas buvo toks garsus, kad Marijos ir Kūdikio figūros papuoštos auksakalio Lauryno Hofmano iš susikaupusios daugybės votų nukaldintais meniškais apkaustais. 1786 m. rugsėjo 8 d., gavus popiežiaus leidimą, maloningasis paveikslas vainikuotas aukso karūnomis. Tais pačiais metais, kai buvo vainikuotas stebuklingasis paveikslas.

– 1833 m. gimė Johanes Brahms, vokiečių kompozitorius romantikas, daugiausia gyvenęs Vienoje (mirė 1897 m.).

Gegužės 7d.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.

– 1833 m. gimė Johanes Brahms, vokiečių kompozitorius romantikas, daugiausia gyvenęs Vienoje (mirė 1897 m.).

– 1840 m. gimė Piotras Iljičius Čaikovskis, rusų romantinės eros kompozitorius (mirė 1893 m.).

– 1937 – Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė Rygoje tapo Europos čempione.

– 1953 m. gimė Vladas Vitkauskas, pirmasis Lietuvos alpinistas, iškėlęs Lietuvos vėliavą visų žemynų aukščiausių kalnų viršūnėse: Everesto (8 848 metrų, Eurazija, 1993 m. gegužės 10 d.), McKinley (Šiaurės Amerika), Winsono (Antarktida), Kilimanjaro (Afrika), T. Kosciuškos (Australija), Akonkagvos (Pietų Amerika).

Gegužės 8 d.

Tarptautinė Raudonojo kryžiaus diena; Lietuvos munitinės įkūrimo diena.

– 1551 m. mirė Barbora Radvilaitė, LDK

didikė, antroji Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Augusto (Zigmanto Augusto) žmona, Lenkijos karalienė (nuo 1550 m.) (gimė 1520 m.).

– 1924 m. Paryžiuje Tautų Sąjunga pasirašė Konvenciją, pagal kurią Klaipėdos kraštas perduotas Lietuvai.

Gegužės 9 d.

Europos diena.

– 1945 m. Pasirašytas nacistinės Vokietijos kapituliacinis paktas. Daugumoje buvusių Sovietų Sąjungos šalių minima kaip Pergalės diena.

– 1950 m. Prancūzijos užsienio reikalų ministras Robert Schumann iškėlė Europos integracijos idėją. Nuo tada švenčiama Europos Sąjungos diena.

– 1960 m. JAV pradėtos pardavinėti piliulės nuo pastojimo.

– 1978 m. mirė Jurgis Mačiūnas, lietuvių kilmės menininkas, vienas iš Fluxus judėjimo pradininkų (gimė 1931 m.).

Gegužės 10 d.

– 1604 m. Vilniuje pradėta statyti pirmoji barokinė Šv. Kazimiero bažnyčia.

– 1929 m. gimė Juozas Zdebskis, kunigas, vienas žymiausių XX a. pokario disidentų ir kovotojų už tikinčiųjų teises (žuvo 1986 m.).

Juozas Zdebskis (1929 m. gegužės 10 d. Naujienoje, Krosnos parapija, Marijampolės valsčius – 1986 m. vasario 5 d. Šalčininkų rajone, palaidotas Rudaminos bažnyčios šventoriuje) – kunigas, vienas žymiausių XX a. pokario disidentų ir kovotojų už tikinčiųjų teises.

1952 m. išventintas kunigu. 1964 m. 1 metams įkalintas Lukiškėse. 1969 m. valdžios iniciatyva laikinai buvo atimta teisė kunigauti (tuomet su S. Tamkevičiumi įsidarbino melioratoriumi Prienuose). 1978 m. įsteigė TTGKK. Buvo persekiojamas KGB, 1980 m. patyrė cheminį nudeginimą (KGB vertė gydytojus žaizdas nurodyti esant venerinių ligų kilmės). Žuvo mįslingai autoavarijoje, spėjama KGB sąmokslu. Palaidotas Rudaminos bažnyčios šventoriuje.

– 1933 m. Berlyno Operos aikštėje nacistai sudegino apie 20 000 „ne arijų dvasios“ knygų. Tarp jų pateko H. Heine, E.M. Remarque, E. Hemingway ir kitų garsių autorių kūriniai.

– 1946 m. gimė Birutė Marija Filomena Galdikas-Brindamour, lietuvių kilmės pasaulio garso antropologė, gamtosaugininkė, žymiausia orantutangų tyrinėtoja, fizinės antropologijos daktarė (1969 m.) ir biologijos daktarė (1978 m.).

– 1993 m. pirmasis lietuvis alpinistas Vladas Vitkauskas įkopė į aukščiausią pasaulio viršukalnę Everestą.

Gegužės 11d.

– 1854 m. gimė Ottmar Mergenthaler, rašomosios mašinėlės prototipo išradėjas (mirė 1899 m.).

– 1997 m. kompanijos IBM sukurtas kompiuteris Deep Blue įveikia daugkartinį šachmatų pasaulio čempioną Garį Kasparovą.

– 1998 m. Prancūzijoje nukaldinta pirmoji euro moneta.

7. Pakeliui į užmarštį: Pietų Afrikos lietuviai prieš II pasaulinį karą

2012 metų kovas. Tel Avive kvepia gėlės ir eukaliptai. *Pietų Afrikos, Izraelio, Lietuvos pramonės ir prekybos rūmų* organizuotas šventinis vakaras. Afrikičių litvakų įsteigtos organizacijos kvietimu Keiptauno (Cape Town) universiteto profesorius skaito paskaitą apie 120 metų trukusią Lietuvos žydų išsikūrimo istoriją Pietų Afrikos Sąjungoje. Klausiu po paskaitos daug parašiusi istoriką: *Ar neteko susidurti su Lietuvos lietuviais išeiviais tarp Johanesburgo ir Keiptauno? Atsakymas liūdnas: Ne, jokių pėdsakų...*

Toksai jau yra mažųjų diasporos skeveldrų likimas globalizacijos skersvėjuose. Tačiau 1935 metais lietuvių pasaulio žemėlapyje Pietų Afrika dar nebuvo svetimas kraštas. 10 000 kilometrų nuo Lietuvos nutolusi valstybė, kuri po britų laimėto Būrų karo virto Pietų Afrikos Sąjunga (dar kartais rašoma – Unija), aprėpė plotus, prilygstančius Vokietijai, Britanijai ir Prancūzijai kartu sudėjus, o jos gyventojų tankumas siekė vos pusketvirto žmogaus vienai kvadratinei myliai. Net retai apgyventos Lietuvos kvadratinėje mylioje tada tilpo 110 gyventojų.

Nors nėra visiškai aišku, iš kur atėdavo migracijos krypties mados, tačiau akivaizdu, kad emigracijos iš Lietuvos bangai pakilus į šią egzotišką šalį pasuko daugiausia žydai. Žydai judėjo visame pasaulyje, o JAV neabejotinai buvo svajonių svajonė. Kai buvo įvesti imigracijos suvaržymai, tada jau reikėjo rinktis tarp panašių galimybių. Kodėl litvakams prie širdies buvo Keiptaunas, taip pat sunku pasakyti. Faktas yra tas, kad iš visoje Pietų Afrikoje 1935 m. buvo priskaičiuojama apie 86 000 žydų, iš kurių Lietuvos išeiviai sudarė ne mažiau kaip 65 000.³⁰⁷ Lietuvių pasaulio vaizduotėje šis nutolęs kraštas yra dosnus žydų-litvakų tapatybės permainų faktais. Neturėtume užmiršti, kad tiek anglams, tiek vietiniams būrams žydai nekėlė didelių simpatijų. Kraštas kartais pliūptelėdavo konservatyviai antisemitinėmis nuotaikomis. Tačiau darbštumas, principingumas, patikimumas pelnė litvakų pirkliams ir verslininkams pagarbą. Stebėję 3–4 dešimtmečių afrikičių litvakų elgseną pabrėžė, kad skirtingai nuo Amerikos ar Anglijos, kur žydai, integruodamiesi į naują aplinką, gan greitai išsižadėdavo savo kilmės vietos ir tautybės, pasivadindavo anglais, pakeisdavo pavardes, afrikičiai litvakai su padidžiu pabrėžia esą žydais iš Lietuvos. Tiesa, iki 1918 m. ir Lietuvos valstybės atstatymo jie buvo linkę pabrėžti savo pilietinę kilmę. Kaip, beje, ir etniniai lietuviai. Taigi, Rusija buvo kilmės šalis. Po to padėtis pasikeitė, ką paliudijo pirmasis Lietuvos konsulas:

*Ligi 1917 m. jie vadino save rusais, išeiviais iš Rusijos. Po bolševikų revoliucijos, kad jų nelaikytų komunistais, visur garsiais vadina save lietuviais. Yra net buvę tokių keistenybių, kad afrikanai, nelabai tenusimanydami Europos geografijoje, buvo tos nuomonės, kad Lietuvos gyventojų daugumą sudaro žydai ir lietuvių kalba esanti žydiška kalba. Jie sprendė pagal ateivių skaičių.*³⁰⁸

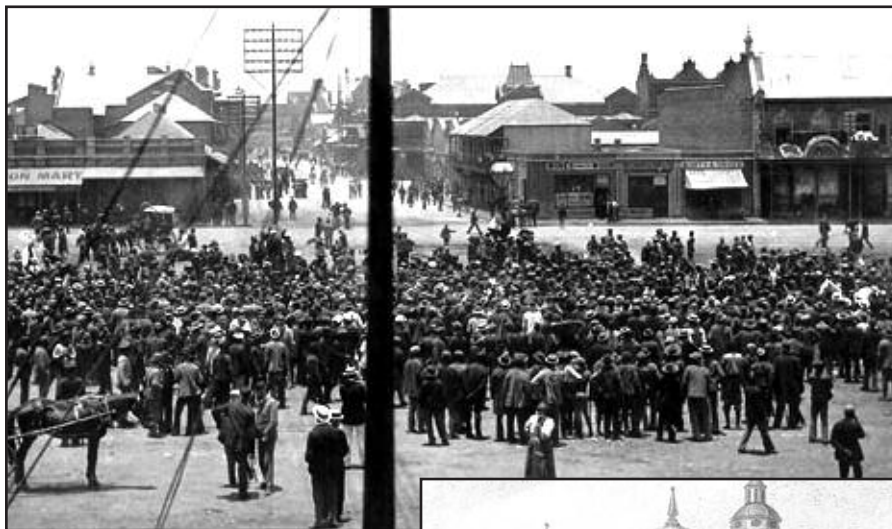
Labai tikėtina, kad tokią litvakišką tapatybę stiprino keli į viena supolę faktoriai: Lietuvos Respublikos tarptautinis pripažinimas, vietinio antisemitizmo lygis ir bendras ant-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

99

Johanesburgas

ikomunizmas. Vieni dalykai jaučiai viliojo, kiti tarsi visuomeninė nemalonė vijo tolyn.

Tačiau ne tik žydai emigravo į šią šalį – būta ir lietuvių, ypač prieš I pasaulinį karą. 4 deš. jie tik priminė, kad XX a. pradžioje kai kuriems Varpo skaitytojams pietinis *juodojo kontinento* kraštas galėjo atrodyti tarsi naujas, neatrastas Eldoradas. Lietuvos Respublikos Vyriausybei taip pat didelių abejonių nebuvo, kad ši šalis yra lietuvių interesų erdvėje, ji kuo greičiau pasistengė įkurti ten savo konsulatą.

Žinios iš Pietų Afrikos lietuvių bendruomenės be šios aplinkybės veikiausiai būtų visai menkutės. Ir anuomet išsilavinęs lietuvis būtų pasakęs lygiai tą patį, ką 2012 m. ištare Pietų Afrikos istorikas: „Jokių lietuviškų pėdsakų.“ Litvakų bendruomenė tolimuose Pietuose – jau kitas reikalas. Visi juos tenai atpažįsta, prisimena, suskaičiuoja. Dabar, XXI a. pradžioje, tas skaičius afrikičių vaizduotėje siekia 120 000. Lietuvos konsulato atsiradimas išsaugojo lietuvių pasaulio istorijai bent jau fragmentus iš tos išnykusios lietuvių kolonijos.

Likimo dovana lietuvių atminčiai buvo tai, kad pirmuoju konsulu tuometinėje Pietų Afrikos Sąjungoje buvo paskirtas Karolis Račkauskas-Vairas. Kairiojo neramumo asmenybė, publicistas ir rašytojas, didelę dalį savo darbingerio gyvenimo praleido Jungtinėje Amerikos Valstijose. Lietuvių pasaulio istorijai jis pirmiausia nusipelnė, parašydamas ir I pasaulinio karo pradžioje išleisdamas rimtos statistikos ir praktinių patarimų kupiną Ameriką, kuri mums buvo labai naudinga pasakojant apie JAV lietuvių bendruomenės pradžią. 1935 m. rašytojas ir konsulas parašė trumpą Pietų Afrikos lietuvių istorijos apybraižą. Sudėjęs ją kartu su kunigo J. Janilionio 1930 m. raportu Užsienio reikalų ministerijai ir, greičiausiai, to paties K. Račkausko parengtu oficialiu konsulato Keiptauno pranešimu – tai tikriausiai viskas, kuo šiandien istorikas gali pasiremti, kurdamas Pietų Afrikos lietuvių pasakojimą.

Pradėkime nuo kunigo J. Janilio-

Reikalų Ministerijos Kryžių Albumą ir šiaip literatūros apie

Lietuvą (...) Esu padaręs sausio 19 d. š. m. viešą Mitingą Žydų gildijos salėje (Johanesburge) kalbėdamas apie Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį ir savo kalbą iliustruodamas šviesos paveikslais: klausė apie 500 žmonių; esu priėmęs žymių laikraščių „Sunday Times“ ir „Jewish World“ reporterius, kurie atpasakojo mano pasikalbėjimą išgarsindami Lietuvos vardą; esu parašęs straipsnį į būrų laikraštį „Vus Vaveilaus“, valdžios organą, apie „Lietuvą seniau ir dabar“, kurį man išvertė Afrikos lietuvis studentas p. Antanaitis G., be to, ta proga kitas lietuvis studentas p. Veleris įdėjo straipsnį apie Lietuvą...³⁰⁹

Kruopšti atskaita, rodanti norą pateisinti Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigais surengtą kelionę, svarbi tuo, kad rodo galimus autorius šaltinius. Jo sutikti asmenys buvo lietuvių bendruomenės gyvenimo liudininkai. Iš kitos pusės, sąmoningai ar nesąmoningai katalikų kunigas kartu su Lietuvos valdžios užduotimi mato savus Lietuvos emigrantus drauge – ir lietuvius, ir žydus, kurie, be jokios abejonės, tada sudarė ryškiausią, turtingiausią, sąmoningiausią ir geriausiai organizuotą grupę. Susitikimuose su litvakų pramoninkais ir su *senais Lietuvos išeiviais – turtingais pirkliais (Heyman, Gordon, Marx, Patlinski, Hilman)* buvo aptarinėjamos imigracijos problemos, su kuriomis susiduria Lietuvos piliečiai. Buvo derinamos būsimos konsulinės priemonės, galimybės derėtis su vietos valdžia dėl kolonizacijos galimybių.

307. Račkauskas-Vairas, Karolis. *Pietų Afrikos Unija ir Lietuvos išeiviai*. In: *Pasaulio lietuviai*, p. 140.

308. Ten pat, p. 140.

309. J. Janilionio raportas. In: *Lietuvos Respublikos emigracijos politika 1920–1940 m.*, p. 110.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

VISI MĖGSTA KINĄ

Lietuvos režisierių filmai siekia platesnę auditoriją

Nesu tikras, ar yra žinoma pirmoji Lietuvoje sukurtas filmo rodymo New Yorke data. Nėra aišku, kada ir kaip V. Žalakevičiaus filmas „Niekas nenorėjo mirti“, sukurtas tarybinio laikotarpio Lietuvoje ir įgarsintas rusų kalboje, atsirado Jono Meko *Anthology Film Archives* filmotekoje. Faktas, kad 9-tame dešimtmetyje Juozo Kazlo įkurtas „Tarptautinis video institutas“ (*International Video Institute*), tarpininkaujant rež. R. Verbai ir tuometinei „Tėviškės“ organizacijai, paruošė ir platino septynių lietuviškų dokumentinių filmų video kasetes. Neseniai lietuviškų dokumentinių filmų programa, pavadinta „Kino inkluzai“, buvo rodoma *Museum of Moving Image* organizuotame naujojo Europos kino festivalyje. Apie New Yorko festivalyje pristatytą lietuviškos dokumentikos programą, lietuviško kino paveldą ir dabartinę jo padėtį Lietuvoje kalbamės su kino istorike ir rašytoja kino švietimo ir populiarinimo organizacijos „Meno avilys“ atstove, **dr. Lina Kaminskaite-Jančoriene**.

Kaip jus surado festivalio organizatoriai?

Kino filmų peržiūras inicijavo Lietuvos ambasada JAV, kuri pasiūlė „Kino inkluzų“ programą festivalio *Panorama Europe* organizatoriams. Šie susidomėjo ja ir įtraukė į festivalio programą.

Kokią filmų programą parodėte festivalio žiūrovams?

Tai septynių dokumentinių filmų programa, pristatanti dokumentinio kino istorijos raidą, apimanti ir sovietmečiu, ir posovietmečiu kurtus filmus. Sudarant programą buvo svarbu parodyti lietuvių autorinio dokumentinio kino ištakas, jo tąsą ir kaitą. Pradžią siejama su Roberto Verbos filmu „Senis ir žemė“, na o aiškus kitimas, liudijantis praplėstas dokumentinio kino ribas, galimybes fiksuoti ir permastyti supančią tikrovę – Algimanto Maceinos „Juoda dėžė“. Tikrasis projekto pavadinimas, atsiejant jį nuo rodytos programos, yra „Dokumentinio kino antologija“. Ruošiamo filmus DVD leidybai bei galimybei susipažinti su platesniu filmų sociokultūrinio kūrimo kontekstu internetinėje svetainėje.

Rež. A. Grikevičius filmavimo aikštelėje

„Šimtamečių godos“ (rež. R. Verba)

Kritikai lietuvių dokumentinius filmus vadina poetiniu kinu...

Teko ilgai galvoti ieškant sąvokos, galinčios apibūdinti bendrą lietuvių dokumentikos broožą, apjungiantį skirtingas kartas. Sąmoningai atsiskyta poetinės kino dokumentikos sąvokos, o pasirinkta autorinės dokumentikos sąvoka. Tai padaryta ne tik skaitant tarptautinę literatūrą, bet ir turint omeny patį kino kūrimo kontekstą sovietmečiu, kuriame sunkiai galėjo nuosekliai egzistuoti jautrūs trikvėvi, nesurežisuoti filmai ir dėl ideologinio spaudimo (reikalavimo „lakuoti“, falsifikuoti tikrovę), ir dėl technologinio atsilikimo (dokumentalistai naudojo sunkias, nepaslankias kameras). Todėl svarbiausia kūrėjams buvo asmeninis žvilgsnis į supančią tikrovę.

Ar ši tradicija jaučiama posovietinių režisierių darbuose?

Pakitęs kontekstui, tokio autorinio žvilgsnio tąsa ryškiai juntama ir posovietiniuose darbuose (A. Stonys, A. Matelis). Čia galima išvelgti ne tik pasirinkimą, nulemtą sąlygų, bet ir sąmoningą kūrėjų apsisprendimą, kuriuo keliu eiti, kuriant dokumentiką. Šia prasme dokumentinis kinas suprantamas ne tik kaip tikrovę atskleidžiantis, bet ir atveriantis autorinio kino kūrėjo matymą. Išimtis būtų Maceinos filmas „Juoda dėžė“, kuriame, remiantis praplėstomis technologinėmis galimybėmis, (ne 35 mm kino juostos kamera, o video) kūrėjas fiksavo objektyvizuotą, ne subjektyvizuotą tikrovę. Žinoma, yra ir daugiau kūrinių, kurie praplečia autorinės dokumentikos sąvoką, pavyzdžiui Viktoro Starošo darbai yra mažai žinomi, bet ne ką mažiau įdomūs reportažinės dokumentikos prasme. Apskritai, jei kalbame apie dokumentiką sovietmečiu, reikia pasakyti, jog išvis stebuklas, kad atsirado tokie kūriniai, kaip A. Grikevičiaus, R. Verbos, H. Šablevičiaus filmai. Juk didžiausias ideologinis krūvis krito būtent ant šios kino rūšies.

1917 m. bolševikų revoliucijos Rusijoje vadas Vladimiras Leninas teigė, jog kinas yra pati reikšmingiausia proletarinės propagandos priemonė. Būtent šio tikslo pasiekimui tarybiniais laikais filmų režisierius „globojo“ didelis cenzūros aparatas.

Kiekvienas filmas turi savą kūrimo, o kartu savo cenzūravimo istoriją. Juk didžioji dauguma kino filmų buvo kontroliuojama daugialypio biurokratinio, administracinio ir ideologinio lygmenų aparato. Egzistuojančios ideologinės normos, kuriomis reikalauta meluoti ir rodyti tą tikrovę, kuri neegzistavo realybėje, o tik sovietinių ideologų galvose, galėjo priklausyti nuo bet kurio valdininko, į kurio akiratį filmas pateko. Tad objektyvių kriterijų – ko galima, ko negalima – nebuvo, todėl patiems kūrėjams įsivaizduoti su kuo kovoti buvo labai sudėtinga. Žinoma, dauguma kūrėjų, dirbę kino studijoje, žinojo tam tikras nerašytas taisykles, kūrybinės galimybės: ką galima, ko negalima kurti, tuo pačiu tas galėjimo ribas bandė savo kailiu, rizikuodami. Didžiausias kino kūrėjus ištikdaves smūgis – jei kūrinys buvo draudžiamas rodyti kino ekrane.

Festivaliui paruoštoje knygelėje matau tavo pavardę ir organizacijos „Meno avilys“ vardą.

Festivaliui sudaryta programa yra vienas iš mūsų organizacijos projektų. „Meno avilys“ įsikūrė 2005 metais, tuomet, kai kino rodymo ir žiūrėjimo galimybės Lietuvoje buvo labai ribotos: nebuvo nei ką žiūrėti, nei kur žiūrėti. Žinoma, turiu galvoje alternatyvų, autorinių, eksperimentinių kiną. Susibūrė keli bendraminčiai, kurie siekė stiprinti kino kaip meno suvokimą bei didinti alternatyvias kino sklaidos galimybes Vilniuje. Visi mes buvome Vilniaus universiteto studentai, vienaip ar kitaip domėjomės kinu, ir tą domėjimąsi norėjome gilinti, o kartu ir spręsti įsisenėjusias Lietuvoje bėdas, susijusias su minėtomis kitokio kino rodymo ir žiūrėjimo galimybėmis.

Organizavome renginius, kuriuose buvo žiūrėti ir aptarinėjami filmai. Vėliau gavę patalpas įkūrėme „mediateką“, kurioje pradėjome kaupti su kino paveldu susijusius dalykus: asmeninius kino kūrėjų ir kino kritikų fondus – visa tai, kas valstybinėms institucijoms atrodė ir dar dabar atrodo ne itin vertingi.

Vėliau inicijavome kino edukacijos projektus, susijusius su kino kalbos ir kino suvokimo ugdymu Lietuvos mokyklose. Greta pastarųjų šiais metais organizuosime jau penktąją kino stovyklą, kurioje keturioms dienoms subursime kino kūrėjus, kritikus, mokslininkus ir neabejingus kinui žmones, aptarsime konkrečią apibrėžtą temą.

Mes esame nekomercinė ir nevyriausybinė organizacija, esame visiškai nepriklausomi, todėl laisvi prisitaikyti prie kino aktualijų. Šiuo metu

mums, atrodo, svarbiausia dirbti ap-
leistoje kino paveldo ir sklaidos sri-
tyse. Juk apie lietuvių kino istoriją
mažai žinoma ne tik svetur, bet ir Lie-
tuvoje.

Kodėl svarbu išsaugoti lietuvių kino paveldą?

Atsakysiu klausimu – o kodėl svarbu rūpintis kitomis kultūros sritimis: literatūra, teatru, muzika, dailė ir t. t. ir jų išsaugojimu? Nors kinas mūsų visuomenėje dažnai laikomas savotišku kultūros paribiu, bet ne ką mažiau vertas mūsų dėmesio. Tai mūsų, kad ir iki galo nesusiformavusios savasties dalis, tos savasties, kuri mums dar yra menkai pažįstama, nes visai nepažinta arba pamiršta. Dėl to akcentuočiau ne tik kino paveldo išsaugojimą, bet ir jo tyrimus bei sklaidą. Tai neatsiejamose veiklos. Saugojimu rūpinasi archyvai, muziejai, o štai jo sklaida menkai kam terūpi, o ką jau kalbėti apie tyrimus, kai iki šiol Lietuvoje nėra jokios su kino studijomis (film studios) susijusios mokymo programos aukštosiose mokyklose, universitetuose.

Tarybiniais laikais lietuviškų filmų negatyvai buvo siunčiami į Maskvą. Koks jų likimas? Ar Lietuva gali juos atsiimti?

Siekdami kuo geresnės kokybės, mes pradžioje ieškome negatyvo, kurį atradus skaitmeniname, t. y., įvedame į kompiuterį, kurio pagalba – jei reikia – pataisome. Taip prikeliamė filmus naujam gyvenimui, o pagaminus skaitmeninio pavidalo DVD, filmai tampa lengvai prieinami ir matomi. Šiuo būdu kartu atstatomas ir originalus kūrėjų užmanymas. Dėka kino archyvavimo paradoksu bei tuometinės saugojimo politikos didžioji dauguma sovietmečiu kurtų filmų negatyvų liko Lietuvoje. Na o negatyvui pasimetus, ieškome asmeniniuose archyvuose, Nepriklausomybės laikotarpiu susikūrusiose studijose ar kaimyninėse valstybėse. Nepatikėsite, bet ruošiant programą New Yorkui pavyko atrasti pasimetusius ar svetur nuklydusius filmus ir gražinti juos į Lietuvą. Tokiu būdu prisidedame prie filmų archyvavimo ir kino paveldo gražinimo į Lietuvą.

Iš tiesų, dalis negatyvų, ypač vaidybinių filmų, remiantis anuometine archyvavimo privaloma tvarka, buvo siunčiami į netoli Maskvos įkurta „Valstybinį kino fondą“ (*Gosfilmfond*). Esant dabartinei politinei įtampai tarp Lietuvos ir Rusijos, jų atsiimti kol kas neįmanoma.

Tačiau neseniai įsteigtas Lietuvos kino centras, valstybinė įstaiga, veikianti prie LR Kultūros ministerijos, šiuo metu rūpinasi geros kokybės pozityvinių juostų pirkimu ir atgabenimu į Lietuvą, pasirūpina ir pačių filmų suskaitmeninimu. Pirmas filmas „Niekas nenorėjo mirti“ (rež. V. Žalakevičius) jau išvydo ekranus. Deja, kino centro darbuotojai kol kas nemato prasmės filmų restauruoti. Gaila, bet filmai rodomi iki galo nesutvarkyti. Bet reikia pasidžiaugti, jog laikina išėitis vaidybinių filmų sklaidoje yra surasta, o kaip bus toliau, belieka spėlioti.

Sprendžiant iš festivalio New Yorke, atrodo, jog tarptautiniai žiūrovai domisi ir Lietuvos kinu, ir jo istorija?

Lietuviški kino kūriniai seniai nebuvo rodomi pasauliniuose kino ekranuose dėl labai susidėvėjusios kino juostos. O jei filmus ir galima buvo pamatyti kur nors interneto platybėse, tai jų kokybė buvo tokia traagiška, kad nelabai ką buvo įmanoma

„Laikas eina per miestą“ (rež. A. Grikevičius)

įžiūrėti ir išgirsti.

Filmų skaitmeninimas leido pristatyti lietuvių kino istoriją tarptautiniam žiūrovui. Džiaugiamės, jog naujam gyvenimui prikelti kūriniai daugeliui tapo tikra staigmena, daugelis filmus matė pirmą kartą. Tad pirmieji rezultatai, kad ir kuklūs, bet pasiekti. Rytų Europos kinas, tarp jo ir lietuviškasis, tik pradedamas atrasti. Todėl labai svarbu gerai atlikti namų darbus – suteikti galimybę juos matyti bei profesionaliai komentuoti, tikintis, jog ilgainiui Europos kino istorijoje atsiras keletas puslapių ir lietuvių kinui.

Jūsų organizacijos darbai ir planai tiesiog žavi. Ar įmanoma juos įgyvendinti būnant nekomercine ir nevyriausybine organizacija?

Iš tiesų išsilaikyti mūsų organi-

zacija, kuri neturi jokio nuolatinio biudžetinio ar asmeninio rėmimo yra labai sudėtinga, bet įmanoma. Finansavimą gauname siūlydami projektines idėjas valstybės skelbiamiems konkursams. Deja, Lietuvoje kultūros finansavimo alternatyvų, išskyrus valstybės pinigus, nėra. Filantropija ir mecenatystė, nesitikint komercinės gražos, Lietuvoje praktiškai neegzistuoja. Tiesa, mediatekai įsikurti padėjo Kazickų šeimos fondas. Iki šiol esame labai dėkingi, jog palaikė mūsų idėją. Visų kitų veiklų finansavimas yra savotiška loterija, nuolat svarstant, ar šįsyk parems teikiama konkursui projektą, ar ne. Pavyzdžiui, pristatomos „Kino inkluzų“ programos filmų skaitmeninimo, restauravimo ir katalogo rašymo darbus finansavo Užsienio reikalų ministerija. Neseniai kūrinių sklaidos tęstinumo darbus pa-

„Neregijų žemė“ (rež. A. Stonys)

rėmė Kultūros ministerija. Šia prasme mes nesame išskirtiniai Lietuvos kontekste, didžioji dauguma valstybei nepriklausančių kultūros organizacijų veikia tokiu būdu.

Tai yra jaunos valstybės bėdos, kurios ateityje, reikia tikėtis, bus sprendžiamos, augant ekonomikai, lavinantis bei šviečiantis pačiai visuomenei.

Ar planuojate restauruoti lietuviškus vaidybinius filmus?

Pradėjome nuo dokumentinių filmų dėl keleto priežasčių. Trumpametražį dokumentinį filmą skaitmeninti ir restauruoti yra pigiau nei vaidybinių filmų dėl trukmės: vietoj vieno ilgametražio mes galima prikelti nuo 3 iki 5 filmų.

Atsiradus galimybei restauruoti vaidybinius filmus, pirmiausiai imamės restauruoti tų, kurie visuomenėje buvo pamiršti ar dėl ideologinių priežasčių menkai arba visai nerodyti.

Kaip vertini lietuviškos dokumentikos pristatymą New Yorke?

Dalyvavimas festivalyje buvo naudingas keliais aspektais. Pirmiausiai norėjosi įvertinti, ar toks projektas savalaikis pasauliniame kontekste. Po keleto susitikimų bei pokalbių su kino profesionalais beliko išitikinti, jog programa įdomi iš kino tyrimų perspektyvos, daug ką nustebino kino restauravimo iniciatyva kažkur ten, Lietuvoje, kai New Yorkas yra vienas aktyviausių miestų, skatinančių šiuos procesus pasauliniame lygmenyje.

Smagu buvo susipažinti ir susitikti su lietuvių bendruomenės nariais, kurie filmuose pamatė sau artimus dalykus. Maloniai nustebino ir Jono Meko apsilankymas. Tokios palikimo akimirkos labai svarbios tęsiant darbus, suteikia kuklaus pasitikėjimo savo jėgomis, todėl labai dėkojame visiems atėjusiems.

Kokį įspūdį paliko pats miestas?

New Yorkas paliko neišdildomą įspūdį – tai laisvės, o kartu ir savotiško nuobodulio miestas, kuriame sunku ką nors ir kuo nors nustebinti. Tuo pačiu tai galimybių miestas bei skirtingų kultūrų katilas, kuriame jautiesi ir saugus, ir vienišas. Įspūdžių tiek daug, jog jaučiausi tarsi pabuvojusi penkiose skirtingose šalyse.

Kalbėjosi Mindaugas Blaudžiūnas

Siūlome automobilių gabenimą | visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929
EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

PAS MUS IR APLINK MUS

Gegužės 23 d., penktadienį, 6:30 val. v. Ateitininkų namuose, (1380 Castlewood Drive, Lemont, IL) įvyks „Padėkos vakaronė“, skirta **Indrei Tijūnėlienei**, kuriai neseniai buvo įteiktas Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medalis „Tarnaukite Lietuvai“. „Saulutės“ vaikų globos būrelis maloniai kviečia visus ateiti ir kartu pasidžiaugti šiuo žymeniu.

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke ir JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko miesto apylinkė kviečia į teatro ir kino aktoriaus, režisieriaus, muzikanto, Nacionalinės premijos laureato Kosto Smorigino kūrybos vakarą, kuris vyks gegužės 21 d. trečiadienį, 7 val. v. Lietuvos generaliniame konsulate New Yorke.

Šokių mėgėjai, mokytojai iš kitų vietovių ir buvę ansamblio šokėjai kviečiami į „Grandies“ 55-erių metų sukakties koncertą, kuris rengiamas šeštadienį, gegužės 10 d. Downers Grove North gimnazijos teatre (adresas ir įėjimas: 4436 Main Street, Downers Grove, IL). Pradžią 4 val. p. p. Programoje, pavadintoje „Atverkim šokių kraičio skrynią“, žiūrovai matys gražių lietuvių tautinių šokių, pažįstamų ir naujų – „Ketvirtainis“, „Marceliukė“, „Oi, tas oželis“, Lietuvos choreografo Vidmanto Mačiulskio ansamblio jubiliejui sukurtą šokį „Dūktinė polka“ ir daug kitų. Norintys koncerte dalyvauti yra raginami bilietus įsigyti iš anksto, kad koncerto dieną nereikėtų stovėti eilėje. Bilietų informacija ir rezervacijos – grandiskoncertas2014@gmail.com arba tel. 630-296-0936 (Daiva Meilienė)

Ambasadoje padėkota ASSIST atstovams

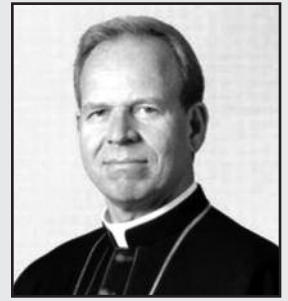
Gegužės 4 d. Lietuvos ambasadoje JAV pagerbti tarptautinės švietimo ir kultūrinio mainų organizacijos ASSIST (American Secondary Schools for International Students and Teachers) rėmėjai. Ambasadoriaus pavaduotojas Rolandas Kačinskas Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkės Loretos Graužinienės padėkos laiškus įteikė G. Soros atstovei Helis Zulijani-Boye ir „The English Speaking Union“ atstovui Graham Down.

1969 m. įkurta ASSIST programa, kasmet į geriausias Jungtinių Amerikos Valstijų mokyklas atvežanti dešimtos klasės moksleivius iš viso pasaulio, į Lietuvą atėjo 1992 m. garsaus filantropo George Soros dėka. Nuo 2007 m. pagrindinis lietuvių moksleivių rėmėjas – Kazickų šeimos fondas. Iš Lietuvos kasmet atvyksta penki – šeši moksleiviai, ASSIST programos teikiama galimybėmis jau pasinaudojo 104 Lietuvos moksleiviai.

LR ambasados JAV info

Jo Ekscelencija arkivyskupas Gintaras Grušas lankysis New Yorko Apreiškimo parapijoje!

GEGUŽĖS 18 d. 10 val. JE arkivyskupas Gintaras Grušas koncelebruos šv. Mišias ir suteiks Suvirtinimo sakramentą mūsų parapijos jaunuoliams. Kviečiame visus ateiti į Apreiškimo bažnyčią ir drauge su Ekscelencija prašyti Viešpaties Palaimos mūsų lietuviškam jaunimui. Po šv. Mišių ruošiamos vaišės ir susitikimas su arkivysk. Grušu. **Gausus dalyvavimas parodys, kad lietuviams svarbi sava parapija ir jos lietuviška veikla. Dalyvaukime visi ir kvieskime savo draugus!**

Bažnyčios adresas: 259 North 5-th Street, Brooklyn, NY 11211 (Metropolitan Avenue ir Havemeyer Street kampas), prie „L“ ir „G“ traukinių Lorimer Street bei Metropolitan Avenue metro stoties. (Interneto svetainė: www.nyapreiskimo.com)

Kviečiame balsuoti!

Ludo Segers nuotr.

JAV prasidėjo išankstinis balsavimas Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose, kurie vyks šių metų gegužės 11 d.

Rinkėjams, iki balandžio 28 d. užsiregistravusiems elektroninėje rinkėjų, balsuojančių užsienyje, sistemoje, ir išreiškusiems pageidavimą balsuoti paštu, rinkimų medžiaga išsiųsta praėjusios savaitės pradžioje.

Nespėjusieji užsiregistruoti gali balsuoti asmeniškai atvykę į vieną iš Lietuvos Respublikos konsulinių įstaigų JAV rinkimų dieną ar išankstiniams balsavimui skirtu laiku.

Daugiau informacijos –

Lietuvos Respublikos ambasadoje Washingtone -
<http://usa.mfa.lt/rinkimai>;

Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate Čikagoje -
<http://chicago.mfa.lt/rinkimai>;

Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate New Yorke -
<http://ny.mfa.lt/rinkimai>.

Naujas mėnesinis laikraštis
skaitantiems angliškai

**Prenumeruokite sau, savo vaikams,
draugams, vaikaičiams!**

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, Valstija Zip _____

El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629

Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org